

Vejledning om borgerstyret personlig assistance

Afsnit I

Vejledningens indledning og generelle betingelser

Indledning

1. Denne vejledning erstatter kapitel 25-27 om kontant tilskud efter servicelovens § 95 i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (Socialministeriets vejledning nr. 94 af 5. december 2006) og Afsnit IV om hjælperordning efter servicelovens § 96 i Vejledning om særlig støtte til voksne (Socialministeriets vejledning nr. 96 af 5. december 2006).

2. Vejledningen omhandler reglerne om borgerstyret personlig assistance efter §§ 95 og 96, som gennemført ved lov nr. 549 af 17. juni 2008 og de ændringer, der følger af lov nr. 388 af 25. maj 2009 og bekendtgørelse om udmåling af tilskud til borgerstyret personlig assistance, bekendtgørelse nr. 567 af 19. juni 2009.

Kapitel 1

Baggrund for borgerstyret personlig assistance

3. Reglerne om hjælperordning efter servicelovens § 96 har eksisteret i stort set uændret form siden slutningen af 1970'erne, hvor hjælperordningen blev etableret som en forsøgsordning for yngre, fysisk handicappede, der ønskede at skabe sig en selvstændig tilværelse i egen bolig, frem for at bo på en institution. Gennem 1980'erne blev reglerne lovfæstet først i bistandsloven, som en del af bestemmelsen om nødvendige merudgifter, og derefter i servicelovens kapitel om kontant tilskud, hvor der samtidig blev etableret en ret til at modtage hjælpen i form af et kontant tilskud til selv at ansætte hjælpere, jf. den nuværende § 95.

Baggrunden for reglerne er et ønske om at sikre borgere, med et omfattende behov for hjælp, mulighed for selv at udvælge og ansætte de nødvendige hjælpere.

Begrundelsen for at etablere en ordning efter § 96 skal bl.a. ses i lyset af, at der er tale om nogle borgere, der har et omfattende behov for hjælp, som forudsætter en ganske særlig form for støtte, hvor det er nødvendigt med et tæt og særligt kendskab til borgeren.

Med lov nr. 549 af 17. juni 2008 er der sket en række gennemgribende ændringer af regelsættet for kontant tilskud ud fra et ønske om, at disse

ordninger i højere grad skal skabe mulighed for sammenhængende og tidssvarende løsninger for borgere med et omfattende behov for hjælp.

Med ændringerne udvides målgruppen for hjælp efter §§ 95 og 96, idet kravet til, at borgeren skal kunne fungere som arbejdsgiver for hjælperne, er blevet suppleret med en adgang for borgeren til at overføre sit tilskud efter §§ 95 eller 96 til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed.

Samtidig er det blevet gennemført, at tilskud til ansættelse af hjælpere fremover betegnes 'borgerstyret personlig assistance' (BPA) for at præcisere, at borgerens selvbestemmelse er i fokus i disse ordninger.

Formål med borgerstyret personlig assistance

4. Det overordnede formål med reglerne om BPA er at skabe grundlag for fleksible ordninger, hvor borgere, der kan og ønsker at modtage tilskud til selv at ansætte hjælpere, får tilbudt en ordning, der tager udgangspunkt i borgerens selvbestemmelse, og som dermed kan tilpasses borgernes ønsker og behov, så personer med omfattende funktionsnedsættelser kan fastholde eller opbygge et selvstændigt liv. Formålet er samtidig, at der skabes mulighed for sammenhængende og helhedsorienteret hjælp for borgere med et omfattende hjælpebehov.

5. Ved at give borgerne mere valgfrihed omkring placeringen af de opgaver, der er forbundet med at ansætte hjælpere sikres det, at ordningen i højere grad kan indrettes i forhold til den enkelte borgers ønsker og behov. Herved fastholdes intentionerne i den eksisterende hjælperordning om at sikre borgerens selvbestemmelse samtidig med, at den enkelte borger kan aflastes i forhold til en række administrative opgaver, ved at overføre tilskuddet til en anden part, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne i ansættelsesretlig forstand, og varetager de administrative og juridiske opgaver, der er forbundet hermed.

Kapitel 2

Personkreds, herunder generelle betingelser for borgerstyret personlig assistance

Serviceoven:

§ 95. Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan stille den nødvendige hjælp til rådighed for en person, der har behov for hjælp efter §§ 83 og 84, kan kommunalbestyrelsen i stedet udbetale et tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager.

Stk. 2. En person med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for personlig hjælp og pleje og for støtte til løsning af nødvendige praktiske opgaver i hjemmet i mere end 20 timer

ugentligt, kan vælge at få udbetalt et kontant tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde beslutte, at hjælpen efter stk. 2 fortsat skal gives som naturalhjælp eller udbetales til en nærtstående person, som helt eller delvis passer den pågældende.

Stk. 4. Det er en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælpere efter stk. 1-3, at tilskudsmodtageren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Det er desuden en betingelse, at tilskudsmodtageren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed om, at tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne. Arbejdsgiverbeføjelserne i forhold til hjælperne vedrørende spørgsmål om ansættelse og afskedigelse af hjælpere varetages i så fald af den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed i samråd med den pågældende

Stk. 5. I de situationer, hvor tilskudsmodtageren er arbejdsgiver, skal kommunalbestyrelsen tilbyde at varetage lønudbetalinger mv.

§ 96. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde borgerstyret personlig assistance. Borgerstyret personlig assistance ydes som tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har et behov, som gør det nødvendigt at yde denne ganske særlige støtte.

Stk. 2. Det er en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælpere efter stk. 1, at borgeren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Det er desuden en betingelse, at borgeren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed om, at tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne. Arbejdsgiverbeføjelserne i forhold til hjælperne vedrørende spørgsmål om ansættelse og afskedigelse af hjælpere varetages i så fald af den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed i samråd med den pågældende.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan tilbyde borgerstyret personlig assistance til borgere, der ikke er omfattet af personkredsen efter stk. 1, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at dette er den bedste mulighed for at sikre en helhedsorienteret og sammenhængende hjælp for borgeren.

Stk. 4. I de situationer, hvor borgeren eller en nærtstående er arbejdsgiver, skal kommunalbestyrelsen tilbyde at varetage lønudbetaling mv.

Generelle forhold for servicelovens §§ 95 og 96

6. Bestemmelserne omhandler kommunalbestyrelsens adgang til at yde hjælp i form af et kontant tilskud til borgeren. Herved får borgeren mulighed for

selv at ansætte hjælpere og kan dermed vælge, hvem de vil have til at udføre hjælpen.

7. Målgruppen er personer over 18 år. Der er ikke fastsat en øvre aldersgrænse for hverken § 95 eller § 96. Kommunalbestyrelsen kan derfor også udbetale kontant tilskud til BPA til personer over 67 år. Der henvises til Ankestyrelsens principafgørelse 0-87-98.

8. Der kan normalt ikke ydes kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter §§ 95 og 96, når modtageren bor i boliger, hvor hjælpen er tilrettelagt for flere beboere med henblik på aflastning af særlige behov, gennemførelse af udviklingsforløb baseret på fællesskab i hverdagen mv., og hvor udbetaling af en kontant ydelse vil modvirke formålet med denne tilrettelæggelse af hjælpen. Det gælder fx. beboere på plejehjem eller i plejeboliger, botilbud eller lignende.

9. Det er efter servicelovens §§ 95, stk. 4 og 96, stk. 2, en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælpere efter §§ 95 og 96, at modtageren af tilskuddet er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne.

Det er desuden en betingelse, at tilskudsmodtageren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed om, at tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter i ansættelsesretlig forstand er arbejdsgiver for hjælperne.

Det skal understreges, at det er borgeren, der vælger, om han eller hun ønsker at være arbejdsgiver for hjælperne, eller om borgeren i stedet vælger at indgå en aftale om at overføre tilskuddet til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed, der vil påtage sig opgaven.

Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på at sikre, at borgeren får den nødvendige rådgivning om det ansvar og de opgaver, der er forbundet med at være arbejdsgiver. Der henvises til pkt. 12.

Kommunalbestyrelsen vil dog, hvis det vurderes, at borgeren ikke kan være arbejdsgiver for hjælperne, kunne træffe afgørelse om BPA til en borger, under forudsætning af at borgeren indgår aftale med en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed om at overføre tilskuddet.

10. Ved arbejdsleder forstås som udgangspunkt, at borgeren skal være i stand til at tilrettelægge hjælpen og fungere som daglig leder for hjælperne, dvs. at:

- Varetage arbejdsplanlægning sammen med og for hjælperne.
- Udarbejde jobbeskrivelse og jobopslag/annonce.

- Udvælge hjælpere, herunder at varetage ansættelsessamtaler.
- Varetage oplæring og daglig instruktion af hjælpere.
- Afholde medarbejderudviklingssamtaler (MUS).

Det skal understreges, at der kan være behov for, at borgeren modtager den fornødne rådgivning og vejledning om de opgaver, der må forventes at være forbundet med at modtage hjælpen i form af et kontant tilskud. Herunder fx. kursustilbud eller oplæring i, hvad det indebærer at være daglig leder for hjælpere, herunder eksempelvis ledelse, konflikthåndtering eller etik.

11. Som udgangspunkt indebærer arbejdsgiveropgaven ansvaret for at administrere ydelsen og de praktiske og juridiske opgaver, der er forbundet med at modtage et kontant tilskud til BPA:

- Ansættelse og afskedigelse af hjælpere.
- Udarbejdelse af ansættelsesbeviser til hjælpere.
- Udbetaling af løn (opgaven kan varetages af kommunen eller af en privat virksomhed).
- Indberetning af skat, tegning af lovpligtige forsikringer, indbetaling til ferie og barselsfond og ATP (opgaven kan varetages af kommunen eller af en privat virksomhed)
- Gennemførelse af nødvendige arbejdsmiljøforanstaltninger.

12. Kommunalbestyrelsen bør ved etablering af en BPA-ordning sikre, at borgeren får den fornødne vejledning om de opgaver og det ansvar, der er forbundet med en BPA-ordning. Det bør herunder sikres, at borgeren løbende informeres om de regler, der gælder på området, herunder:

- Regler om ansættelsesbeviser
- Regler om ligebehandling på arbejdsmarkedet
- Regler om ferie, indbetaling af ATP mv.
- Regler om arbejdsmiljø
- Regler om forsikringer

Rådgivning og kurser

13. Som forsøg fra 2009-2011 etableres der en særlig rådgivningsfunktion for borgerne om de juridiske spørgsmål, der knytter sig til arbejdsgiverrollen. Det gælder f.eks. regler om ansættelsesbeviser, arbejdsmiljø og herunder arbejdstider, nødvendige forsikringer for hjælpere, ferielovgivning mv.

Der udbydes i samme periode også kurser for både nye og eksisterende modtagere af hjælp efter §§ 95 og 96. Kurserne skal medvirke til at sikre, at borgeren klædes på til at fungere som arbejdsleder og evt. arbejdsgiver for hjælpere. Oplysninger om kurser, kan findes på Servicestyrelsens hjemmeside: www.servicestyrelsen.dk, fra efteråret 2009. Der henvises i

øvrigt til pkt. 40 om kommunalbestyrelsens pligt til at sikre, at borgeren får den nødvendige rådgivning og vejledning.

Personkredsen for borgerstyret personlig assistance

Personkredsen for § 95, stk. 1

14. Hvis kommunalbestyrelsen ikke har mulighed for at udføre den hjælp, som borgeren har behov for, kan kommunalbestyrelsen i stedet udbetale et tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager, jf. § 95, stk. 1.

Efter § 95, stk. 1, kan der ydes hjælp til borgere, som på grund af midlertidig eller varigt nedsat funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver. Reglerne om betaling for midlertidig hjælp efter servicelovens § 83 er beskrevet i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (vejledning nr. 94 af 5. december 2006) med senere ændringer.

15. § 95, stk. 1, er en undtagelsesbestemmelse, der kun kan anvendes, hvis kommunalbestyrelsen ikke kan stille den nødvendige hjælp til rådighed efter servicelovens §§ 83 og 84.

Kommunalbestyrelsen eller borgeren kan dermed ikke frit vælge, om der skal udbetales et kontant tilskud efter § 95, stk. 1, eller gives naturalhjælp. Det er en forudsætning, at kommunalbestyrelsen sikrer, at ressourcerne løbende tilpasses til behovet for personlig og praktisk hjælp. Muligheden for at udbetale tilskud kan derfor kun anvendes i særlige tilfælde. Som eksempler kan nævnes tilfælde, hvor samarbejdet mellem borgeren og det kommunale personale eller godkendte leverandører er vanskeliggjort i væsentlig grad.

Personkredsen for § 95, stk. 2

16. En person med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for personlig hjælp og pleje og for støtte til løsning af nødvendige praktiske opgaver i hjemmet i mere end 20 timer ugentligt, har ret til at få udbetalt et kontant tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager, jf. § 95, stk. 2. Betingelsen er, at borgeren er i stand til at varetage de opgaver, der er forbundet med at modtage hjælpen i denne form.

For denne gruppe borgere med et større hjælpebehov end 20 timer om ugen er der dermed tale om en ret til at vælge et kontant tilskud frem for at modtage hjælpen i form af naturalhjælp (dvs. at hjælpen leveres som hjemmehjælp af en kommunal eller godkendt privat leverandør).

Bestemmelsen er rettet mod personer, der, selv om der er tale om et større hjælpebehov, ikke har et så omfattende og sammensat hjælpebehov, som

forudsættes efter servicelovens § 96, og hvor der er tale om ydelser, der ligger inden for rammerne af servicelovens §§ 83 og 84. Der kan eksempelvis også være tale om borgere, som har et omfattende behov for personlig og praktisk hjælp, men hvor behovet for ledsagelse uden for hjemmet er begrænset og kan dækkes gennem en ledsageordning efter servicelovens § 97.

Personkredsen for § 95, stk. 3

17. Kommunalbestyrelsen kan desuden i særlige tilfælde vælge at udbetale tilskuddet til en nærtstående person, som passer den pågældende efter § 95, stk. 3.

Bestemmelsen er rettet mod de situationer, hvor kommunalbestyrelsen skønner, at borgeren ikke selv vil være i stand til at fungere hverken som arbejdsgiver eller arbejdsleder for hjælperne, eksempelvis som følge af udviklingshæmning, hjerneskade eller kognitive funktionsnedsættelser.

I denne situation kan kommunalbestyrelsen vælge at yde det kontante tilskud til en nærtstående, som kan og vil påtage sig at varetage denne opgave. Det er en forudsætning, at både borgeren og den nærtstående ønsker, at den nærtstående udfører opgaven. Det skal understreges, at tilskuddet efter § 95, stk. 3, ydes til den nærtstående.

Som nærtstående anses normalt ægtefælle, samlever, forældre, søskende samt andre, som har et nært forhold til den pågældende borger.

Det hensyn, der kan tale for, at kommunalbestyrelsen vælger at udbetale tilskuddet til en nærtstående i stedet for at yde hjælpen som naturalydelse, er fx hensynet til, at familien kan fungere så normalt som muligt på trods af et stort behov for hjælp og pleje.

18. Det er en forudsætning, at kommunen, efter en nøje vurdering af den pågældendes situation, herunder en vurdering af borgerens mulighed for selvstændig livsførelse, boligforhold, netværksressourcer mv., finder det hensigtsmæssigt, at det er den nærtstående, der varetager denne opgave. Kommunalbestyrelsen skal, især når der er tale om yngre personer, overveje, om denne løsning giver den unge mulighed for selvstændig livsudfoldelse. Kommunalbestyrelsen kan eventuelt beslutte, at hjælpen skal ydes helt eller delvis som naturalydelse.

19. Hvis den nærtstående ønsker det, kan der ansættes en eller flere personer til helt eller delvist at varetage hjælpen efter § 95, stk. 3. Det vil i den situation være en forudsætning, at den nærtstående kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, i overensstemmelse med servicelovens § 95, stk. 4, medmindre tilskuddet overføres til en forening eller en privat virksomhed. Der henvises til vejledningens pkt. 9-11.

Hvis den nærtstående vælger at overføre tilskuddet til en forening eller en privat virksomhed, vil det alene være en betingelse, at den nærtstående kan fungere som daglig leder for hjælperne, jf. pkt. 11.

Personkredsen for § 96

20. Personkredsen for servicelovens § 96 er borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har et behov, som gør det nødvendigt at yde denne ganske særlige støtte til pleje, overvågning eller ledsagelse, for at kunne opbygge eller fastholde et selvstændigt liv.

Det vil normalt sige personer, som i høj grad er afhængig af hjælp til at udføre almindelige daglige funktioner, og som har et omfattende behov for pleje, overvågning, ledsagelse eller praktisk bistand.

Servicelovens § 96 er desuden som udgangspunkt rettet mod borgere med mere massive og sammensatte hjælpebehov, og hvor borgerens behov ikke kan dækkes ved almindelig praktisk og personlig hjælp mv.

Det kan skyldes, at der er tale om hjælpebehov, der ligger ud over, hvad der normalt kan ydes som personlig og praktisk hjælp, eller ud over det behov for ledsagelse, der kan imødekommes efter andre bestemmelser i serviceloven. Det kan være behov for hjælp til mange eller mere spredte opgaver i løbet af døgnet, som følge af at hjælperne fungerer som borgerens "arme og ben".

Det særlige hjælpebehov kan også have baggrund i, at den hjælp, der er behov for, har en så personlig karakter, at det er væsentligt selv at kunne sammensætte sit hjælperkorps. Det kan være, at borgerens behov er så specifikke og personlige, at de forudsætter individuel oplæring af hjælperne, fx af hensyn til løft, placering i kørestol, betjening af særligt indrettet bil eller lift eller kendskab til respirator eller mavesonde og hygiejne i den forbindelse.

Endelig kan det være afgørende for borgeren, at hjælpen skal ydes på bestemte tidspunkter i forhold til at få borgerens dagligdag til at fungere i forhold til børn, arbejdsliv, herunder sikkerhed for overholdelse af mødetider, uddannelse, fritidsliv mv.

Kravet om, at borgeren skal have eller kunne få et højt aktivitetsniveau, er bortfaldet den 1. januar 2009, som følge af lov nr. 549 af 17. juni 2008.

21. Det forhold, at en borger selv kan udføre nogle funktioner udelukker ikke, at en borger tilhører personkredsen for § 96.

22. Der er ikke fastsat begrænsninger for, hvilke former for funktionsnedsættelser der kan være omfattet af hjælp efter servicelovens § 96. Det vil altid bero på en konkret og individuel vurdering, om borgeren er omfattet af personkredsen og opfylder betingelserne for at modtage hjælp efter denne bestemmelse. Borgere, der modtager hjælp efter § 96, kan derfor både være borgere med et fysisk handicap og herunder også respiratorbrugere, men der kan også være tale om borgere med hjerneskade, sensoriske eller kognitive funktionsnedsættelser mv.

23. Det ikke er et krav efter servicelovens § 96, at der både skal være behov for pleje, overvågning og ledsagelse for den enkelte borger.

Personkredsen for § 96, stk. 3

24. Efter servicelovens § 96, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen vælge at tilbyde BPA til borgere, der normalt ikke er omfattet af personkredsen for hjælp efter § 96, når kommunalbestyrelsen vurderer, at BPA er den bedste mulighed for at yde en sammenhængende og helhedsorienteret hjælp til borgeren. Det kan eksempelvis være borgere, der ikke har helt så omfattende og sammensat et hjælpebehov, som det forudsættes efter § 96, stk. 1.

Bestemmelsen kan være relevant at anvende til borgere, der får dækket hjælpebehovet efter en række bestemmelser, som fx servicelovens § 83 om personlig og praktisk hjælp, § 84 om aflastning og afløsning, § 95 om kontant tilskud, § 97 om ledsagelse, § 100 om nødvendige merudgifter m.fl.

Denne adgang giver kommunalbestyrelsen mulighed for at tilbyde en sammenhængende hjælp til borgere, der ellers vil modtage hjælp efter mange forskellige bestemmelser. Det vil give mulighed for en enklere sagsbehandling i forhold til den enkelte borger, hvor der ellers vil være behov for at koordinere sagen mellem flere sagsbehandlere, evt. flere forvaltninger, da hjælpen leveres efter forskellige bestemmelser.

25. Kommunalbestyrelsen kan ikke pålægge en borger at modtage hjælpen i form af BPA, hvis borgeren ikke ønsker de opgaver og det ansvar, der er forbundet med at modtage hjælpen på denne måde.

26. Hvis kommunalbestyrelsen generelt beslutter at anvende bestemmelsen, vil en afgørelse om ikke at anvende § 96, stk. 3, i en konkret sag kunne påklages. Kommunens beslutning om at fravælge § 96, stk. 3, i den konkrete sag vil således være at betragte som en afgørelse i forhold til borgeren.

Hvis en kommune generelt fravælger at anvende servicelovens § 96, stk. 3, vil en sådan beslutning relatere sig til fastlæggelsen af kommunens generelle serviceniveau. Efter retssikkerhedslovens § 60, stk. 3, kan en sådan beslutning ikke indbringes for en anden administrativ myndighed.

27. Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, at i det omfang, en borger modtager hjælp efter servicelovens § 96, er borgeren omfattet af reglerne om merudgiftsydelse efter servicelovens § 100, uanset om borgeren modtager førtidspension efter de før 1. januar 2003 gældende regler. Der henvises til vejledningens pkt. 119. Der gælder ligeledes særlige regler om boligstøtte efter § 12, stk. 4, i lov om individuel boligstøtte for personer, der modtager døgnhjælp efter servicelovens § 96.

Afsnit II

Udmåling af hjælp

Kapitel 3

Udmåling af hjælp

Generelle forhold

28. Kommunalbestyrelsen skal som grundlag for afgørelsen tage afsæt i servicelovens krav om, at formålet med hjælpen er at yde en helhedsorienteret indsats med tilbud, der er afpasset den enkelte borgers behov.

Det er kommunalbestyrelsens ansvar at foretage en individuel og helhedsorienteret behovsvurdering med udgangspunkt i, hvad den enkelte selv kan klare.

Vurderingen skal ses i sammenhæng med formålet med BPA om at skabe en fleksibel og sammenhængende ordning, der sikrer borgerens mulighed for at leve et så normalt og selvstændigt liv som muligt og under hensyn til, at borgerens behov kan variere og ikke altid er forudsigeligt. Udmålingen af hjælpen skal foretages i et samarbejde med borgeren. Det vil desuden ofte være nødvendigt at inddrage den fornødne sagkundskab og bistand fra personer med kendskab til formålet og funktionen med BPA.

29. Ved vurderingen skal der tages stilling til, hvilke funktioner hjælperne skal dække, i hvor mange timer og på hvilke tidspunkter hjælpen ydes, og om hjælpen ydes i eller uden for hjemmet. Det skal dog bemærkes, at fx behovet for ventilatørbistand for respiratorbrugere og behovet for personlig assistance i forbindelse med arbejde dækkes efter den relevante lovgivning på området (se vejledningens kapitel 18).

Kommunalbestyrelsen skal desuden være opmærksom på, at det i nogle tilfælde vil være nødvendigt med flere hjælpere ad gangen. Det kan skyldes, at det i nogle situationer kan være nødvendigt at være to hjælpere om arbejdet, fx i forbindelse med løft.

Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med udmålingen af hjælpen være opmærksom på, at der i helt særlige tilfælde kan udmåles tilskud til dækning af rådighedstimer til borgeren. Ved rådighedstimer forstås timer, hvor hjælperen er til stede, men hvor hjælperen kun helt undtagelsesvis udfører aktiviteter for borgeren. Det kan eksempelvis være i forbindelse med delt tjeneste eller ved et mere spredt hjælpebehov.

Udmåling til kurser, oplæring, MUS og personalemøder

30. Kommunalbestyrelsen skal, udover udmåling til det konkrete hjælpebehov, udmåle timer til de nødvendige kurser i eksempelvis forflyttelsesteknik eller brug af kommunikationshjælpemidler og timer til oplæring af nye hjælpere. Der skal desuden udmåles timer til personalemøder og udmåles timer til medarbejderudviklingssamtaler (MUS). Når der kun er ansat én hjælper, vil det normalt ikke være nødvendigt at udmåle timer til personalemøder. Det kan dog i nogle tilfælde være nødvendigt at afsætte timer til MUS. Der henvises til bekendtgørelsens § 1, stk. 2.

Udmåling af hjælp efter § 95

31. Udgangspunktet for udmålingen af hjælp efter servicelovens § 95 er servicelovens § 83 om praktisk og personlig hjælp og pleje samt § 84 om afløsning og aflastning. Det vil sige, at der kan tages udgangspunkt i de kommunale kvalitetsstandarder for praktisk og personlig hjælp og pleje.

Kommunalbestyrelsen skal dog være opmærksom på, at en afgørelse om hjælp efter § 95 altid skal træffes på grundlag af en konkret og individuel vurdering af borgerens behov for hjælp. Det kommunalt fastsatte serviceniveau er udgangspunktet for, hvad borgeren kan forvente af hjælp, men serviceniveauet skal fraviges, når borgerens behov nødvendiggør det. Der henvises til pkt. 28 og 29.

32. Hjælp efter § 95 kan kombineres med andre former for hjælp, som fx ledsageordning efter servicelovens § 97, til dækning af behovet for ledsagelse til aktiviteter uden for hjemmet, socialpædagogisk bistand efter servicelovens § 85 m.fl.

Udmåling af hjælp efter § 96

33. Udgangspunktet for udmålingen af hjælp efter servicelovens § 96 er en samlet vurdering af borgerens behov for hjælp ud fra en individuel behovsvurdering. Denne tager udgangspunkt i, hvad den enkelte borger selv kan klare med henblik på at kunne leve et almindeligt liv som andre ikke-handicappede, både i og uden for hjemmet. Udmålingen af hjælp har dermed et andet sigte end udmåling af personlig og praktisk hjælp i hjemmet. Der kan henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse 87-09.

Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på, at nogle borgere som følge af deres funktionsnedsættelse har et varierende behov.

Da personkredsen for § 96 er borgere med et omfattende og sammensat behov for hjælp, vil der ofte være tale om borgere, der har behov for hjælp hele døgnet, eller i en stor del af døgnet's aktive timer.

34. Der er ikke noget til hinder for, at borgeren får udmålt færre timer end den kommunale udmåling fastsætter, hvis han eller hun ønsker det. Det kan fx være ud fra et ønske om at være alene nogle timer i døgnet, eller på grund af, at en pårørende kan og vil påtage sig hjælpefunktionerne i nogle timer.

Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på, at familie, og herunder ægtefælle eller andre, som frivilligt påtager sig sådanne funktioner, får hvile og fritid i tilstrækkeligt omfang til at kunne klare sin egen daglige tilværelse.

Kommunalbestyrelsen skal desuden være opmærksom på, at der ikke er hjemmel i serviceloven til at pålægge en ægtefælle eller andre at påtage sig disse udvidede pleje-, overvågnings- og ledsagefunktioner. Der henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse 39-09.

En ægtefælle eller et andet familiemedlem kan, hvis både borgeren selv og familiemedlemmet/ægtefællen ønsker det, ansættes som hjælper.

35. Udgangspunktet for udmålingen af hjælp efter § 96 er normalt, at udmålingen skal dække alle borgerens behov for personlig og praktisk hjælp, overvågning og ledsagelse.

36. Hjælp efter § 96 kan kombineres med andre hjælpeforanstaltninger, som fx praktisk og personlig hjælp, omsorg og pleje i det omfang, at borgeren ønsker det. Der kan henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse C-13-07.

37. I det omfang, at hjælperen samtidig kan varetage sine opgaver som hjælper, og herunder fx eventuelle overvågningsopgaver, vil hjælperen også i begrænset omfang kunne varetage opgaver som fx saltning og snerydning. Det er dermed en forudsætning, at fx snerydningsopgaven ikke er til hinder for, at hjælperen kan udføre de primære hjælperopgaver, og at der er tale om opgaver, der ikke normalt kan planlægges, og hvor det er mest hensigtsmæssigt, at hjælperne kan udføre disse opgaver for borgeren. Hjælperens eventuelle udførelse af disse opgaver kan dog have betydning i forhold til arbejdsmiljølovgivningen og behovet for forsikring af hjælperne.

Større opgaver, som fx hovedrengøring, hækklipning, malerarbejde eller andre større vedligeholdelsesopgaver er dog ikke er omfattet af udmåling af hjælp efter servicelovens § 96, men må dækkes efter andre bestemmelser, som fx servicelovens § 100 om nødvendige merudgifter. Der kan henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse C-9-07.

Forholdet mellem udmåling til BPA og bistands-plejetillæg

38. Da BPA-ordningen også kan gives til borgere, som modtager førtidspension efter de før 1. januar 2003 gældende regler, må det ved udmålingen af hjælpen efter §§ 95 eller 96 i hvert enkelt tilfælde vurderes, i hvilket omfang et tilkendt bistands- plejetillæg efter § 16 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension skal indgå ved udmålingen af hjælpen. Hensigten er at sikre, at der ikke sker dobbelt kompensation for det samme behov.

Udgangspunktet er, at bevillingen efter §§ 95 og 96 nedsættes med den del af pleje- eller bistandstillægget, der ikke anvendes til dækning af udgifter til hjælpere eller til merudgifter, der alternativt skulle være bevilget efter servicelovens § 100. I denne vurdering skal indgå, at bistands- eller plejetillægget også forudsættes at dække vanskeligt definerbare småfunktioner ved siden af BPA-ordningen, som erfaringsmæssigt altid forekommer. Derfor skal der ikke nødvendigvis ske en reduktion af bevillingen som følge af et bistands- eller plejetillæg.

Hvis hjælpen udmåles, så den dækker alle borgerens ledsage- (§ 96), pleje- og overvågningsbehov, skal hele tillægget anvendes til dækning af udgifter til hjælpere, eller tillægget frakendes.

Det skal understreges, at borgeren ikke har pligt til at dokumentere anvendelsen af pleje- eller bistandstillægget. Der kan ikke foretages reduktion i bistands- eller plejetillægget. Der henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse P-15-05.

For uddybende oplysninger om bistands- og plejetillæg, henvises der til vejledningens kapitel 18 om bistands- og plejetillæg, og til Ankestyrelsens Principafgørelser P-21-05, P-27-03, P 28-03, C-44-01, 69-09 og 74-09.

Invaliditetsydelse kan modtages sammen med BPA-ordningen og skal ikke indgå ved udmålingen af nogen del af tilskuddet til BPA-ordningen.

Kapitel 4

Revurdering af hjælpebehovet

39. Det gælder efter servicelovens § 148, stk. 2, at kommunalbestyrelsen løbende skal følge de enkelte sager for at sikre, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp.

Kommunalbestyrelsen har derfor pligt til løbende at sikre, at behovet for hjælp er i overensstemmelse med den udmålte hjælp.

Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med borgeren. Opfølgningen bør tilrettelægges i forhold til den enkelte ordning og kan ske ved telefonisk henvendelse, hjemmebesøg eller på anden vis.

Det kan fx være hensigtsmæssigt, at der ved igangsættelse af nye BPA-ordninger aftales en opfølgning efter 3-6 måneder eller tidligere, hvis der kan være usikkerhed om udmålingen af hjælpen. Tilsvarende kan det ved progredierende lidelser, hvor hjælpebehovet meget hurtigt kan ændre sig, være hensigtsmæssigt at sikre opfølgning med kortere intervaller.

Ved velfungerende ordninger, hvor hjælpebehovet er uændret fra år til år, eller hvor der er grund til at formode at borgeren henvender sig af egen drift ved behov for ændringer, kan opfølgningen aftales med længere intervaller.

Det skal understreges, at kommunalbestyrelsen har pligt til at behandle ansøgning om hjælp i forbindelse med ændringer i borgerens behov, uanset om der først er aftalt opfølgning på et senere tidspunkt mellem borger og kommune.

Afsnit III

Tilrettelæggelse af ordningen, borgerens valgmuligheder og tilsyn

Kapitel 5

Administration og tilrettelæggelse af ordningen

Rådgivning og vejledning

40. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at borgeren får den nødvendige rådgivning og vejledning, herunder om de opgaver og det ansvar, der er forbundet med at være arbejdsgiver, så borgeren kan sammensætte sin BPA-ordning ud fra egne ønsker, behov og forudsætninger. Kommunalbestyrelsen har herunder pligt til at oplyse borgeren om muligheden for at overføre tilskuddet til en anden part, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne. Når borgeren overfører tilskuddet, skal borgeren alene varetage opgaver forbundet med den daglige ledelse for hjælperne.

Kommunalbestyrelsen skal dog være opmærksom på, at det vil bero på en konkret vurdering, om borgeren opfattes som 'arbejdsgiver' efter arbejdsmiljølovgivningen. Fastlæggelsen af placeringen af arbejdsgiveransvaret i den konkrete situation følger af administrativ praksis og domstolspraksis. Der henvises til kapitel 16 og 17 om arbejdsmiljølovgivningen.

41. Som et led i sin rådgivning af borgeren bør kommunen, især i forbindelse med igangsættelse af en ny BPA-ordning, tilbyde at være behjælpelig med de praktiske ting, så som annoncering, ansættelsesforhold mv. Det skal i den sammenhæng oplyses, at en hjælper ikke må være under 18 år. Kommunalbestyrelsen kan også oplyse borgeren om, at der findes overenskomster på området.

42. I en BPA-ordning ydes det kommunale tilskud til borgeren, der herefter ansætter hjælperne. Der er hermed tale om et privat ansættelsesforhold mellem borgeren og hjælperne, eller mellem den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed og hjælperne, hvis borgeren har valgt at overføre sit tilskud hertil. Det er derfor borgeren, eller den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed hvis tilskuddet er overført hertil, der har ansvaret i forhold til hjælpernes kvalifikationer, lønforhold, tilrettelæggelse af arbejdstid mv.

Kommunalbestyrelsen har dog pligt til at yde generel rådgivning om reglerne på området, ligesom kommunen har pligt til at træde til med rådgivning og vejledning om mere praktiske forhold. Se også Ankestyrelsens Principafgørelse C-46-09 om kommunens vejledningsforpligtelse. Der kan desuden henvises til pkt. 9-13.

Forsikringer

43. En arbejdsgiver har forsikringspligt i henhold til arbejdsskadeforsikringsloven, når man ansætter og aflønner hjælpere. Borgeren bør vejledes om, at modtagere af BPA er forpligtet til at have de tilstrækkelige forsikringer, herunder mod arbejdsskade og rejseforsikringer ved rejser i udlandet.

Overfører en borger sit tilskud til en nærtstående, en forening eller en virksomhed, er det dennes forpligtelse som arbejdsgiver at sørge for de tilstrækkelige forsikringer.

44. Borgeren skal desuden være opmærksom på, at når der er instruktionsbeføjelser i et ansættelsesforhold, følger det af Danske Lov 3-19-12, der henhører under Justitsministeriet, at arbejdsgiveren er erstatningsansvarlig for skader, der skyldes hjælperens uforsvarlige adfærd i forbindelse med arbejdets udførelse. Det gælder derfor, at en borger, som selv er arbejdsgiver, i visse tilfælde kan kræve en erstatning, som borgeren har måttet udrede som følge af hjælperens uforsvarlige adfærd, betalt af hjælperen. Det gælder dog kun i det omfang, at det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, hjælperens stilling og omstændighederne i øvrigt, jf. erstatningsansvarslovens § 23, stk. 1.

Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse på borgerens erstatningskrav mod hjælperen forvoldt af hjælperen som led i hvervets udførelse.

Udgangspunktet er dermed, at borgeren (når han eller hun selv er arbejdsgiver) ikke kan kræve erstatning af hjælperen.

Hvis skaden er dækket af anden forsikring (tingsforsikring, driftstabsforsikring eller arbejdsgivers ansvarsforsikring) skal hjælperen ikke udrede erstatning, medmindre skaden er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed, jf. erstatningsansvarslovens § 19, stk. 3.

I det tilfælde, hvor en borger selv er arbejdsgiver eller har overført tilskuddet til en nærtstående, vil mange private forsikringer dække ansvar for medhjælp i husholdningen. Hvis dette ikke er tilfældet, bør der også tegnes en erhvervsansvarsforsikring.

Oplæring af og kurser for hjælpere

45. Oplæring af hjælpere i arbejdet varetages af modtageren af BPA. Er borgeren selv arbejdsgiver, sker oplæringen af hjælpere i samarbejde med forvaltningen, jf. den generelle vejledningsforpligtelse.

Hvis der er behov for kurser i eksempelvis forflyttelsesteknik, kommunikation eller problemstillinger i forbindelse med terminalpleje, skal kommunalbestyrelsen dække de nødvendige omkostninger hertil.

Kommunalbestyrelsen kan endvidere tilbyde borgeren, at hjælpere, i det omfang borgeren selv eller en nærtstående er arbejdsgiver for hjælpere, kan deltage i kurser i fx forflyttelsesteknik sammen med kommunale medarbejdere. Der henvises i øvrigt til pkt. 77 om udmåling til forsikringer, kurser og barselsfond.

Valgmuligheder i BPA

46. En borger, der modtager tilskud efter servicelovens §§ 95 eller 96, har en række valgmuligheder i forhold til BPA.

Det skal bemærkes, at når der i dette kapitel anvendes begrebet 'arbejdsgiver', er der tale om arbejdsgiver i en ansættelsesretlig forstand. mv.

Borgeren som arbejdsgiver for hjælpere

47. Borgeren (eller tilskudsmodtageren, når tilskuddet ydes efter § 95, stk. 3) kan selv være arbejdsgiver og er dermed samtidig daglig leder for hjælpere. Det betyder, at borgeren har ansvaret for de praktiske og juridiske opgaver, der er forbundet hermed.

Det er dog en forudsætning, at kommunalbestyrelsen vurderer, at borgeren eller tilskudsmodtageren er i stand til at varetage de opgaver og det ansvar, der er forbundet med at være arbejdsgiver for hjælpere. En borger, der ikke vurderes at kunne varetage de praktiske opgaver og det ansvar, der er

forbundet med at være arbejdsgiver for hjælperne i ansættelsesretlig forstand, kan tilkendes en BPA under forudsætning af, at borgeren indgår aftale om overførsel af tilskuddet til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed, jf. servicelovens §§ 95, stk. 4 eller § 96, stk. 2. Der henvises til vejledningens pkt. 9.

En borger kan ikke modtage hjælp i form af BPA, hvis den pågældende ikke, eventuelt med den nødvendige oplæring, kan være arbejdsleder for hjælperne.

Der henvises desuden til punkt 48 og 49 om lønadministration.

Kommunalbestyrelsen varetager lønadministration

48. En borger, der selv er arbejdsgiver, kan vælge at lade kommunalbestyrelsen varetage de opgaver, der er forbundet med lønadministration mv. i forhold til hjælperne. Herunder udbetaling af løn, indberetning af skat, ferie, pension, ATP mv. Uanset om kommunalbestyrelsen varetager lønadministrationen, vil det være borgeren, der er arbejdsgiver for hjælperne i ansættelsesretlig forstand.

Lønadministration varetages af en privat virksomhed mv.

49. En borger, der selv er arbejdsgiver, kan også vælge at lade opgaverne forbundet med lønadministration mv. varetage af et privat servicefirma.

Borgeren vælger at overføre sit tilskud

50. Borgeren (eller tilskudsmodtageren, når der er tale om tilskud efter § 95, stk. 3) kan, i medfør af serviceloven §§ 95, stk. 4, og 96, stk. 2, vælge at overføre sit tilskud til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed. I den forbindelse skal borgeren indgå en aftale med den pågældende nærtstående, forening eller virksomhed. Der henvises til vejledningens pkt. 54-55.

51. Når borgeren overfører sit tilskud til andre, varetager disse opgaverne forbundet med at være arbejdsgiver for hjælperne i ansættelsesretlig forstand, dvs. opgaver forbundet med ansættelse og afskedigelse af hjælperne mv. Ledelsesretten vil dog efter konkret aftale med den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed så vidt muligt være delegeret til borgeren, der varetager de opgaver, der er forbundet med den daglige ledelse af BPA-ordningen og udvælgelse af hjælpere til sin egen BPA-ordning. Der henvises til pkt. 10-12.

Overførsel af tilskud til forening eller en privat virksomhed

52. Inden borgeren overfører sit tilskud til en forening eller en privat virksomhed, skal der indgås en aftale herom mellem borgeren og foreningen eller virksomheden. Der henvises til pkt. 54-55. Når borgeren ønsker at overføre sit tilskud, skal kommunalbestyrelsen udmåle et tilskud til dækning

af foreningen eller virksomhedens omkostninger ved at varetage de opgaver, der er forbundet hermed.

Overførsel af tilskud til en nærtstående

53. Borgeren kan også vælge at indgå aftale med en nærtstående om overførsel af tilskud til BPA. Det er en forudsætning, at både borgeren og den nærtstående ønsker denne løsning. Det er desuden en forudsætning, at den nærtstående kan varetage denne opgave. Der henvises til vejledningens pkt. 54 vedrørende indholdet af aftalen.

For definition af 'nærtstående' henvises til pkt. 17.

Den nærtstående person aflønnes ikke for de opgaver, der er forbundet med at være arbejdsgiver for hjælperne.

Aftale om overførsel af tilskud

Indhold i aftale mellem borger og forening/virksomhed eller nærtstående

54. Ønsker en borger at overføre sit tilskud til en anden part, der herefter er arbejdsgiver i ansættelsesretlig forstand, skal borgeren indgå en aftale med den nærtstående, virksomheden eller foreningen om dette. Denne aftale bør indeholde en beskrivelse af, hvilke opgaver den nærtstående, foreningen eller virksomheden påtager sig at udføre for borgeren, levering af ydelserne og herunder omkostningsstyring, regulering, regnskab og tilbagebetaling, mv., forhold vedrørende arbejdsgiverens forpligtelser samt fastsættelse af opsigelsesvarsel mv. for aftalen.

Overførslen af tilskuddet sker normalt med én måneds varsel fra udgangen af den måned, hvor aftalen er indgået. Herved sikres det, at alle parter får den fornødne tid til at få iværksat BPA-ordningen, og herunder at udbetalingen af tilskuddet kan påbegyndes. Det er muligt at aftale en længere frist for overførsel af tilskuddet, hvis parterne i aftalen ønsker dette.

55. Herudover bør der indgås aftale om særlige forhold i den enkelte borgers ordning, eksempelvis behov for særlige kvalifikationer hos hjælperne og eventuelle nærmere forhold vedrørende dækning af nødvendige omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovens fulde område. Der henvises til kap. 16 og 17 om arbejdsmiljølovgivningen.

Indhold i aftale mellem kommunalbestyrelse og forening, virksomhed eller nærtstående

56. Hvis borgeren har indgået en aftale om overførsel af tilskud til en anden part, kan kommunalbestyrelsen vælge at indgå en aftale med den nærtstående, foreningen eller virksomheden. Aftalen kan fx omhandle nærmere forhold vedrørende afregning, ophør af ordninger i forbindelse med dødsfald, opsigelsesvarsler som aftalt med borgeren og herunder evt. særlige

aftaler om udbetaling af dele af tilskuddet (jf. kapitel 7 om beregning af tilskud), betaling for og levering af arbejdsredskaber.

Kapitel 6

Tilsyn

57. Kommunalbestyrelsen har i medfør af retssikkerhedslovens § 16 pligt til at føre tilsyn med, hvordan de kommunale opgaver løses. Tilsynet omfatter både indholdet af tilbuddene og den måde, opgaverne udføres på. Der henvises også til Ankestyrelsens Principafgørelse C-48-05.

Det er op til kommunalbestyrelsen at tage stilling til, hvordan tilsynet konkret skal planlægges og udføres i kommunen.

Kommunalbestyrelsen bør derfor regelmæssigt og normalt mindst én gang årligt sikre sig, at BPA-ordningen fungerer efter hensigten og herunder:

- om borgeren får den hjælp, som var hensigten med ordningen,
- om borgeren opfylder betingelserne for at modtage hjælpen i form af BPA, og herunder om borgeren eller tilskudsmodtageren kan fungere som arbejdsgiver eller arbejdsleder for hjælperne, hvis tilskuddet er overført til anden part,
- om borgeren tilrettelægger, og hjælperne udfører arbejdet på en tilfredsstillende måde,
- om der er andre forhold, herunder hyppige hjælpeskift eller forhold omkring arbejdsmiljøet, der giver anledning til en særlig indsats i forhold til borgeren.

Afsnit IV

Beregning af det kontante tilskud

Kapitel 7

Generelle forhold ved beregning af tilskud

58. Tilskud efter §§ 95 og 96 udbetales til ansættelse af hjælpere, og til de udgifter, der følger heraf.

Det er kommunalbestyrelsen, der beregner og fastsætter det kontante tilskud. I det omfang, at ydelser er pålagt moms, skal kommunalbestyrelsen udmåle et tilskud, der tager højde for dette.

Lige vilkår for udmåling

59. Kommunalbestyrelsens udmåling af tilskud til ansættelse af hjælpere til BPA skal ske på samme vilkår uanset, om borgeren selv er arbejdsgiver, eller om borgeren har overført tilskuddet til en nærtstående, en forening eller

en privat virksomhed. Der henvises til bekendtgørelsens § 2. Det betyder, at det af kommunalbestyrelsen udmålte tilskud, der danner grundlag for ansættelse af hjælpere, er det samme, uanset om det fx er pårørende eller andre, der ansættes til at udføre hjælpen. Udmålingen af øvrige tilskud skal ligeledes ske på lige vilkår, jf. dog bekendtgørelsens §§ 7 og 8, stk. 2.

60. Kommunalbestyrelsen bør derfor fastsætte nærmere retningslinjer for, hvordan kommunen foretager udmålingen af tilskud til løn, arbejdsgiveropgaver samt udgifter til andre udgifter forbundet med at modtage hjælpen i form af BPA.

Fastsættelsen af retningslinjerne må imidlertid ikke modvirke intentionerne med BPA om at skabe en fleksibel ordning, der tager udgangspunkt i den enkelte borgers selvbestemmelse og behov. Udgangspunktet for beregningen af tilskuddet er altid borgerens individuelle og konkrete behov.

Maksimum for tilskud

61. Det samlede tilskud til en BPA-ordning, som skal beregnes til dækning af udgifter til løn, arbejdsgiveropgaver, administration mv., må pr. udmålt time maksimalt udgøre et beløb, der svarer til kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af hjælpen i form af personlig og praktisk hjælp efter SEL § 83, ledsagelse efter SEL § 97 og afløsning eller aflastning efter SEL § 84, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 4.

Kommunalbestyrelsen skal, hvis den ikke har bragt den personlige og praktiske hjælp i udbud, fastsætte priskrav til leverandører af personlig og praktisk hjælp, jf. § 91, stk. 4. Priskravet opgøres som timeprisen for personlig og praktisk hjælp leveret i hjemmet, jf. § 12, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1614 af 12. december 2006 om kvalitetsstandarder og frit valg af leverandør af personlig og praktisk hjælp mv. Priskravene skal fastsættes på baggrund af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved den kommunale leverandørvirksomhed, og skal omfatte alle direkte og indirekte omkostninger, jf. bekendtgørelsens § 14. Der skal som minimum fastsættes priskrav for personlig pleje i hverdagstimerne, personlig pleje på øvrige tider, madservice med udbringning til hjemmet, madservice uden udbringning til hjemmet samt øvrig praktisk hjælp, jf. bekendtgørelsens § 13.

For så vidt angår ledsagelse og afløsning eller aflastning, skal kommunalbestyrelsen i medfør af bekendtgørelse nr. 683 af 20. juni 2007 om omkostningsbaserede takster for kommunale tilbud fastsætte en takst på baggrund af en beregning af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger. Det skal understreges, at prisen pr. BPA-time ikke er det samme som fritvalgsprisen, beregnet efter servicelovens § 91.

62. Hvis foreningen eller virksomheden udbyder BPA til en pris, der er lavere end det tilskud, som kommunalbestyrelsen har udmålt, kan en foreningen eller virksomheden, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 3, maksimalt modtage afregning til denne pris.

Tilsvarende er der fastsat regler for tilbagebetaling af tilskud, når det udbetalte tilskud ikke er anvendt i overensstemmelse med formålet med reglerne om BPA, jf. bekendtgørelsens § 16.

Opstilling af budget

63. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at der opstilles et budget, hvoraf de enkelte elementer i udmålingen til BPA efter § 5, stk. 1-3 og 5, samt § 8 i bekendtgørelse om udmåling af tilskud tydeligt fremgår. Formålet med at lave et budget, der anfører de enkelte elementer i beregningen, er dels at gøre det muligt at efterprøve, om kommunalbestyrelsen har taget højde for alle de elementer, der skal indgå i udmålingen jf. bekendtgørelsens § 4 og dels at gøre det muligt at lave et regnskab, der kan lægges til grund for en eventuel tilbagebetaling af uforbrugte midler jf. bekendtgørelsens §§ 14-16.

Budgettets enkelte elementer skal være sammenlignelige med omkostninger for tilsvarende aktiviteter. Se desuden punkter vedrørende udmåling af de enkelte udgifter.

Udbetaling efter regning

64. Kommunalbestyrelsen skal, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2, dække en række nødvendige omkostninger efter regning uden forudgående opstilling af budget. Det drejer sig om variable omkostninger, som løn under sygdom og barnets 1. og 2. sygedag. Desuden drejer det sig om omkostninger til forsikringer, barselsfond og kurser, jf. bekendtgørelsens § 6, omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen, jf. bekendtgørelsens § 7 og eventuelle omkostninger til lønadministration, jf. bekendtgørelsens § 9.

Hensigten hermed er at sikre, at kommunalbestyrelsen dækker de faktiske udgifter, der er forbundet med at få leveret hjælp i form af BPA. Samtidig sikres det herved, at borgeren ikke løbende skal ansøge kommunalbestyrelsen om reguleringer af tilskuddet, fx i forbindelse med forøgede omkostninger til sygdom, vikardækning eller lignende, eller at borgeren i disse situationer skal lægge penge ud, indtil den kommunale sagsbehandling er afsluttet.

Kapitel 8

Udmåling af tilskud til ansættelse af hjælpere

65. Inden kommunalbestyrelsen kan beregne og fastsætte det kontante tilskud til den enkelte borger, skal der foretages en konkret og individuel vurdering af hjælpebehovet som grundlag for fastsættelsen/udmålingen af

timetallet til borgeren. Der henvises til kapitel 3 om udmåling for henholdsvis § 95 eller § 96.

Fastsættelsen af timetallet i en BPA-ordning er grundlaget for kommunalbestyrelsens beregning af det kontante tilskud, der udbetales. Det vil sige, at beregningen af de enkelte elementer i det kontante tilskud, der udbetales til ansættelse af hjælpere, tager udgangspunkt i den tildelte hjælp.

66. I forbindelse med beregning af tilskud til ansættelse af hjælpere er det hensigtsmæssigt at gøre sig nogle antagelser om en række forhold, der har betydning for udmålingen af timer og for beregningen af det kontante tilskud.

Af bekendtgørelsens § 1, stk. 2, fremgår, at kommunalbestyrelsen i deres udmåling af det kontante tilskud skal tage højde for timer til personalemøder og medarbejderudviklingssamtaler. Desuden skal der tages højde for timer til oplæring af nye hjælpere og kurser i eksempelvis forflyttelses- og kommunikationsteknik.

67. I det omfang, der bevilges et antal uger med døgn- eller dobbeltdækning til eksempelvis ferier, weekendophold mv., skal disse timer også indgå i beregningen af antallet af timer, der herefter omregnes til det kontante tilskud. Det vil sige, at der til det udmålte timetal i forlængelse af hjælpebehovet, skal udmåles et antal timer til kurser, MUS, personalemøder mv. For at kunne foretage denne beregning er det nyttigt at gøre sig nogle antagelser om, hvor mange hjælpere man forventer, der er i den enkelte ordning, herunder hvor mange nye hjælpere der er, da dette påvirker hvor mange timer, der skal udmåles til oplæring mv.

I tabel 2 er disse beregningsforudsætninger oplyst skematisk med forslag til, hvordan de kan beregnes.

Tabel 2. Eksempler på mulige beregningsforudsætninger

Hvad skal der tages stilling til?	Hvordan kan det beregnes?
Hvor mange hjælpere forventes der ansat i den givne ordning?	Antal hjælpere
Antallet af timer til oplæring af nye hjælpere (dobbeltdækning) pr. år	Antal nye hjælpere pr. år x antal timer x antal dage
Antal timer til kurser i eksempelvis forflyttelsesteknik, kommunikationsteknik mv.	Antal nye hjælpere pr. år x antal timer x antal dage
Antal uger med døgn-dækning til ferie mv.	Antal uger x 168 timer
Antal timer til MUS/personalemøder omregnet til timer pr. ordning	Antal hjælpere x antal timer

I beregningen skal der tages højde for, om det er en nyopstartet ordning, hvor alle hjælpere kan have behov for kursus i forflyttelsesteknik, eller om

det er en eksisterende ordning, hvor det normalt kun er nye hjælpere, der har dette behov.

I ordninger med døgndækning, hvor der er ansat mange hjælpere, vil der normalt være behov for at udmåle flere timer til eksempelvis MUS, oplæring, personalemøder og kurser end i ordninger med færre timer. Dette skyldes, at der i ordninger med døgndækning normalt vil være et større behov for at holde personalemøder for at koordinere og samordne mellem hjælperne, end i en ordning med væsentlig færre timer og derved færre hjælpere.

68. Kommunalbestyrelsen skal, jf. bekendtgørelsens § 5, udmåle et tilskud til løn, der reelt gør det muligt at rekruttere og fastholde de nødvendige hjælpere. Det er en forudsætning, at der ved fastlæggelse af niveauet for udmålingen af omkostningerne til aflønning af hjælperne foretages en konkret og individuel vurdering af den enkelte borgers hjælpebehov. Det skal her vurderes, om der er behov for at ansætte hjælpere med særlige faglige kvalifikationer og/eller en særlig faglig baggrund.

Særlige forhold kan eksempelvis være opgaver, der kræver en sygeplejefaglig baggrund, betjening af respirator, kendskab til særlige hjælpemidler, kommunikationsmetoder mv. Disse særlige forhold skal herefter indgå i beregningen af tilskuddet til den enkelte ordning.

69. Det er den enkelte borger, der i forbindelse med ansættelse af hjælpere har ansvaret for at sikre, at ansættelsen kan ske inden for den samlede udmålte ramme, medmindre borgeren har overført tilskuddet til en anden part. I den situation vil det være den nærtstående, virksomhedens eller firmaets ansvar, at ansættelserne kan ske inden for den samlede udmålte ramme.

Sammenlignelige faggrupper

70. Det vil ofte være udgangspunktet, at det arbejde, der udføres i en BPA-ordning, er arbejde, der kan udføres af ikke-faglært personale med den nødvendige oplæring. I det omfang kommunalbestyrelsen vurderer, at borgeren har behov for hjælpere med særlige faglige kvalifikationer mv., skal udmålingen til løn dog foretages ud fra denne vurdering. Der henvises til vejledningens pkt. 65.

Med sammenlignelige faggrupper, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1, forstås faggrupper ansat på både det private og offentlige område. Der kan være tale om ufaglærte hjælpere, eller personer med særlige kvalifikationer eller faglig baggrund som fx social- og sundhedshjælpere, pædagoger, sygehjælpere, plejeassistenter eller lignende.

71. Det er ikke et krav, at kommunalbestyrelsen skal tage udgangspunkt i én bestemt overenskomst ved udmålingen. Det af kommunalbestyrelsen valgte udgangspunkt for udmålingen bør dog anvendes ved beregningen af alle de krævede elementer i udmålingen til løn mv., jf. dog vejledningens punkt 70, 73 og 76.

Elementer i udmåling til løn mv.

72. Kommunalbestyrelsen skal ved beregningen af tilskuddet til hjælpernes løn som minimum sikre den nødvendige rummelighed i udmålingen, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1-3 og stk. 5, så der udover grundlønnen udmåles til tilskud til omkostninger til stedtillæg, tidsbestemte tillæg, funktions- og kvalifikationstillæg mv. afhængig af borgerens behov for fx hjælpere med særlige kvalifikationer eller særlig faglig baggrund, samt tilskud til anciennitet og arbejdsmarkedspension. Endvidere kan der i visse tilfælde være behov for at sikre dækning af særlige udgifter forbundet med den nødvendige vikardækning.

Rummeligheden skal understøtte formålet med ordningen, så der bliver mulighed for at sammensætte et hjælperkorps, der tilgodeser den enkeltes behov. Rummeligheden kan eksempelvis sikres ved, at der afsættes en pulje, som udgør en procentdel af den samlede lønsum.

73. I beregningen af tilskuddet til løn pr. time skal der tages stilling til, hvornår på døgnet der er behov for, at hjælpen ydes, så det sikres, at tilskuddet udmåles tilstrækkeligt rummeligt til at tage højde for samtlige tidsbestemte tillæg (aften, nat, weekend og søn- og helligdagstillæg).

Det vil sige, at kommunalbestyrelsen i beregningen af det kontante tilskud skal foretage en vurdering af, hvornår hjælpen forventes leveret. Er der tale om en borger med et mindre massivt hjælpebehov, vil hjælpebehovet ofte ligge i de vågne timer, hvilket har betydning for beregningen af tilskuddet. Desuden skal det overvejes, om hjælpebehovet primært ligger i hverdagene eller er spredt på alle ugens dage. Beregningen skal tage højde for, om der eksempelvis er tale om en borger med et mindre massivt hjælpebehov, og hvor hjælpebehovet primært vil være placeret i dagtimerne og i hverdagen til eksempelvis hjælp til spisning, toiletbesøg og hjælp til at komme ud af og i seng, foruden praktisk bistand i hjemmet. Kommunalbestyrelsen skal dog sikre, den nødvendige fleksibilitet i ordningen, ligesom man skal være opmærksom på, at nogle borgere har et mere varierende behov for hjælp.

Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, at fx tidsbestemte tillæg kan være forskellige, afhængige af det udgangspunkt, kommunalbestyrelsen vælger at anvende.

74. Efter bekendtgørelsens § 5, stk. 3, kan der i helt særlige tilfælde udmåles tilskud til dækning af rådighedstimer til borgeren. Der henvises til pkt. 29.

Rådighedstimer kan i særlige tilfælde beregnes som en procentdel af den grundløn, der anvendes til beregning af det kontante tilskud.

75. Der skal i beregningen af det kontante tilskud til løn mv. desuden tages højde for skat, omkostninger til feriepenge, feriegodtgørelse og ferie mv. efter ferieloven, ATP og eventuelt andre lovpligtige bidrag.

76. Det er ikke et krav, at kommunalbestyrelsen skal udmåle omkostninger til lokalløn, frit-valgs-elementer som fx optræder i nogle overenskomster i forhold til overenskomsten mellem FOA og KL, beklædningsgodtgørelse, forhøjelse af særlig feriegodtgørelse ud over 1 pct. eller 6. ferieuge (feriefridage).

Forsikringer, barselsfond og kurser

77. Omkostninger til forsikringer, barselsfond og kurser for hjælpere dækkes efter regning, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan i bevillingen til borgeren fastsætte retningslinjer for dækning af omkostninger til forsikringer og kurser for hjælpere.

Det er vigtigt at understrege, at de af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer er et udgangspunkt for vurderingen i den konkrete sag, da der altid skal foretages en individuel vurdering. Der kan være forhold hos den enkelte borger, der gør det nødvendigt at afvige fra retningslinjerne for udmålingen.

Forsikring

78. Arbejdsgiveren har pligt til at tegne arbejdsskadeforsikring. Det kan desuden være nødvendigt at tegne en forsikring, der dækker ansvar for medhjælp i hjemmet og eventuelt en erhvervsansvarsforsikring. Der henvises til punkt. 43-44 om forsikring.

Bidrag til barselsfond

79. Dækning af omkostninger ved bidrag til barselsfond sker efter regning. I det omfang borgeren er omfattet af Barselsfonden, kan der henvises til www.barselsfonden.dk.

Kurser

80. Kommunalbestyrelsen skal desuden dække nødvendige omkostninger forbundet med kurser for hjælpere efter regning, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2, og § 6, stk. 2. Det kan fx gælde nødvendige kurser i eksempelvis forflyttelsesteknik, kommunikation, særlige forhold omkring terminalpleje mv.

I det omfang en borger eller en nærtstående er arbejdsgiver for hjælpere, kan kommunalbestyrelsen desuden vælge at tilbyde disse borgeres hjælpere

deltagelse på kommunale kurser i lighed med den praksis, der findes i mange kommuner.

Udmåling til omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen

81. Kommunalbestyrelsen skal dække nødvendige omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen, jf. bekendtgørelsens § 7, efter regning. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse vurdere, om der er tale om arbejde omfattet af arbejdsmiljølovens begrænsede område, efter § 2, stk. 3, jf. § 2, stk. 2 nr.1 i lov om arbejdsmiljø, eller om der er tale om hele arbejdsmiljølovens område efter § 2, stk. 1, i lov om arbejdsmiljø. Der henvises til kapitel 16 og 17.

Omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen kan være både timer til at foretage gennemgang af borgerens hjem, udarbejdelse af arbejdspladsvurdering (APV) overholdelse af regler om arbejdstid, arbejdsstedets indretning og omkostninger til de nødvendige arbejdsmiljørelaterede arbejdsredskaber mv. Der henvises i øvrigt til kapitel 16 og 17 om arbejdsmiljø i BPA-ordninger.

Omkostninger til arbejdsgiveropgaven

82. For borgere, der overfører deres tilskud til ansættelse af hjælpere til en forening eller en privat virksomhed, skal kommunalbestyrelsen udmåle et tilskud til dækning af arbejdsgiveropgaverne, jf. pkt. 11. Udmålingen af tilskuddet til arbejdsgiveropgaverne mv. skal ske ud fra et opstillet budget for opgaven, hvor posterne er sammenlignelige med tilsvarende aktiviteter, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 1.

83. I beregningen skal der tages højde for hvor mange ressourcer, der antages at skulle anvendes til at kunne varetage arbejdsgiveropgaverne tilfredsstillende, og de indirekte omkostninger, der følger af at være arbejdsgiver såsom fx intern administration, ledelse, kontorhold, løn og regnskab mv. I vurderingen kan indgå, hvor meget tid, der vurderes at skulle anvendes til:

- Ansættelse og afskedigelse af hjælpere
- Udarbejdelse af ansættelsesbeviser
- Udbetaling af løn
- Lovpligtige indberetninger
- I et vist omfang medvirke til vikardækning
- I et vist omfang understøtte særligt usikre borgere, eller borgere der er nye modtagere af BPA i deres funktion som arbejdsleder.

84. Til beregningen af omkostningerne ved arbejdsgiveropgaven, bør kommunalbestyrelsen desuden overveje antallet af timer, der vurderes at skulle bruges til arbejdsgiveropgaven i den enkelte ordning, og fordelingen af disse timer mellem HK- og AC-personale.

85. I beregningen bør det indgå, hvorvidt det er en borger, der har haft en ordning igennem længere tid, men nu ønsker at overføre tilskuddet, eller om det er en nyopstartet BPA-ordning, da der ofte vil være behov for, at arbejdsgiveren støtter op omkring en borger, der opstarter en BPA-ordning. Det kan også indgå, om der er tale om en BPA med hyppigere udskiftning i hjælpere. I ordninger med mange hjælpere vil der normalt være behov for at udmåle flere timer til eksempelvis lønudbetaling og udarbejdelse af ansættelsesbeviser end i ordninger med få hjælpere, da nogle af de opgaver, der er forbundet med at være arbejdsgiver for hjælperne må forventes at variere med tyngden af ordningen.

I enkelte ordninger vil der løbende være et behov for støtte fra foreningen eller virksomheden til at udføre de nødvendige funktioner i forbindelse med en BPA. Kommunalbestyrelsen skal tage højde herfor i udmålingen til den enkelte borger.

86. Udgangspunktet vil normalt være, at en borger, der modtager hjælp i form af BPA, selv udvælger hjælperne til ansættelse i den pågældendes BPA-ordning. Det vil derfor normalt være et krav, at borgeren kan varetage denne opgave, evt. med den nødvendige oplæring og støtte. Dette gælder dog ikke, når hjælpen ydes efter servicelovens § 95, stk. 3 til en pårørende. I denne situation er det den pårørende, der enten selv udfører hjælpen eller skal kunne varetage opgaven med at udvælge de nødvendige hjælpere til ansættelse.

87. Udmålingen til arbejdsgiveropgaver skal gøre det muligt for en forening eller en privat virksomhed at kunne udføre de opgaver, der forudsættes varetaget for borgeren. Der henvises desuden til pkt. 62. Det beregnede tilskud skal desuden gøre det muligt for borgeren at overføre sit tilskud til en forening eller en privat virksomhed.

88. Borgere eller nærtstående, der selv varetager arbejdsgiveropgaven, forudsættes ikke aflønnet for denne opgave.

Udmåling til privat lønadministration

89. Hvis borgeren eller den nærtstående ønsker at lade en forening eller en privat virksomhed stå for lønadministration, skal kommunalbestyrelsen dække nødvendige omkostninger hertil efter regning, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2, og § 9. Hvis borgeren har overført tilskuddet til en forening eller en privat virksomhed, forudsættes tilskuddet, jf. bekendtgørelsens § 8, at indeholde omkostninger forbundet med lønadministrationen.

Udmåling af tilskud til andre udgifter

90. Borgeren skal ikke have udgifter ved at have en BPA-ordning. Kommunalbestyrelsen skal derfor, jf. bekendtgørelsens § 10, udmåle et

tilskud til dækning af de andre omkostninger for borgeren, der forbundet med at have en BPA-ordning. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse sikre, at der ikke sker dobbeltkompensation for de samme udgifter. Udgangspunktet vil normalt være, at de udgifter, der er forbundet med handicaphjælperne i en BPA-ordning, skal dækkes efter servicelovens §§ 95 eller 96.

Servicelovens regler om kontant tilskud er dog subsidiære i forhold til ydelser efter pensionslovgivningen. Der henvises til Vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension, vejledning nr. 54 af 31. august 2007. Kommunalbestyrelsen skal foretage en konkret vurdering af, i hvilket omfang disse omkostninger forudsættes dækket af § 16 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension mv., når der er tale om borgere, der er omfattet af denne lovgivning. Der henvises i øvrigt til vejledningens pkt. 38 og kapitel 18.

91. Omkostningerne kan eksempelvis være borgerens udgifter til porto og annoncering, ekstra forbrugsudgifter til vand, varme og el, andre småudgifter i husholdningen (fx sæbe, toiletpapir), handsker, masker og lignende til hjælperne. Omkostningerne kan også være eventuel huslejeandel til hjælperværelse, i det omfang udgiften ikke er dækket efter servicelovens § 100 (som følge af, at der er tale om merudgifter ved en handicapbetinget flytning) eller efter § 12, stk. 4, i lov om individuel boligstøtte for personer, der modtager døgnhjælp efter servicelovens § 96.

Når borgeren modtager tilskud efter servicelovens § 96, kan der desuden være tale om udgifter ved hjælpernes ledsagelse uden for hjemmet, eksempelvis entre, transport eller overnatninger ved kurser, weekendophold, sportsarrangementer mv.

Borgeren, der får dækket behovet for ledsagelse efter servicelovens § 97, forudsættes kompenseret efter denne bestemmelse.

Afsnit V

Udbetaling, regulering, regnskab og tilbagebetaling

Kapitel 9

Udbetaling af tilskud

Serviceloven:
§ 96 a stk. 2. Tilskud til borgerstyret personlig assistance efter §§ 95 og 96 udbetales månedsvis forud.

92. Tilskuddet udbetales månedsvis forud for at sikre de nødvendige økonomiske rammer for at kunne ansætte hjælpere til BPA. Når en borger vælger at overføre tilskuddet til en forening, en virksomhed eller en nærtstående, som herefter er arbejdsgiver i ansættelsesretlig forstand, sker udbetalingen hertil.

Overførsel af tilskud kan alene ske på grundlag af en aftale mellem borgeren og den nærtstående, foreningen eller virksomheden.

Det kan desuden være hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen indgår aftale med den nærtstående, virksomheden eller foreningen om fx nærmere forhold om udbetaling af det kontante tilskud, hvis tilskuddet er overført til en af disse. Det kan desuden være relevant, at aftalen indeholder en nærmere beskrivelse af forhold om dækninger af udgifter til hjælpere i forbindelse med dødsfald, i det omfang kommunalbestyrelsen vælger at dække disse udgifter i en længere periode end fastsat i minimumsreglerne i servicelovens § 96 c, stk. 2.

Udbetaling efter regning

93. Efter bekendtgørelsens § 4, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen dække nødvendige omkostninger forbundet med hjælpernes sygdom, barnets 1. og 2. sygedag, forsikringer, kurser, barselsfond, arbejdsmiljørelaterede omkostninger samt omkostninger ved lønadministration efter regning. Kommunalbestyrelsen fastsætter i bevillingen til borgeren nærmere retningslinier herfor.

Det kan fx være relevant at aftale, at fakturaen for disse omkostninger fremsendes til kommunen til direkte afregning med fx forsikringsselskabet. Omkostninger der dækkes efter regning, indgår dermed ikke i den månedsvise forudbetaling af tilskuddet.

Udbetaling til borgeren

94. Udgifter til andre omkostninger ved at modtage hjælp i form af BPA, jf. bekendtgørelsens § 10, udbetales altid til borgeren selv eller tilskudsmodtageren jf. § 95, stk. 3. Tilskuddet udbetales månedsvis forud. Kommunalbestyrelsen og borgeren kan dog aftale, at fx udgifter til annoncering efter hjælpere eller andre, større udgifter, dækkes efter regning, og at fakturaen for denne type omkostninger sendes direkte til kommunen.

Oversigt over udbetalingsituationer

95. Nedenstående skema viser, hvilke dele af det kontante tilskud der udbetales til hvem alt afhængig af, hvordan man vælger at sammensætte sin BPA-ordning.

Tabel 3: Udbetaling af det kontante tilskud

Elementer i udmålingen	Borger/ tilskudsmodtag	Borger/ tilskudsmodta	Borger/ tilskudsmodt	Tilskud et overført til	Tilskud er overført til	Tilskud er overført til	Tilskud er overført til
------------------------	---------------------------	--------------------------	-------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------

	er (§ 95. stk.3) er selv arbejdsgiver og varetager selv administration en	ger (§ 95. stk.3) er selv arbejdsgiver, men lader kommunen varetage lønadministrationen	ager (§ 95. stk.3) er selv arbejdsgiver, men lader en privat virksomhed stå for lønadministrationen	en nærtstående, der selv varetager administrationen	en nærtstående, der lader kommunen varetage lønadministrationen	en nærtstående, der lader en privat virksomhed stå for lønadministrationen	en forening/ virksomhed, der er arbejdsgiver i ansættelsesretlig forstand
Tilskud til ansættelse af hjælpere	Tilskud udbetales til borgeren	Tilskud ”udbetales” til kommunen	Tilskud udbetales til borger, der udbetaler lønnen efter anvisning fra lønadministrationen	Tilskud udbetales til den nærtstående	Tilskud ”udbetales” til kommunen	Tilskud udbetales til nærtstående, der udbetaler lønnen efter anvisning fra lønadministrationen	Tilskud udbetales til virksomhed eller forening
Forsikringer, barselsfond og kurser	Nødvendige udgifter dækkes efter regning efter nærmere aftale med kommunalbestyrelsen.						
Omkostninger til overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen	Nødvendige udgifter dækkes efter regning efter nærmere aftale med kommunalbestyrelsen						
Tilskud til arbejdsgiver-Opgaven	Intet tilskud til at være arbejdsgiver	Intet tilskud til at være arbejdsgiver	Intet tilskud til at være arbejdsgiver	Intet tilskud til at være arbejdsgiver	Intet tilskud til at være arbejdsgiver	Intet tilskud til at være arbejdsgiver	Tilskud udbetales til virksomhed eller forening
Løn-administration	Intet tilskud til borgeren	Intet tilskud, varetages af kommunen	Nødvendige udgifter dækkes efter regning efter nærmere aftale med kommunalbestyrelsen	Intet tilskud til den nærtstående	Intet tilskud, varetages af kommunen	Nødvendige udgifter dækkes efter regning efter nærmere aftale med kommunalbestyrelsen	Dækkes af tilskud til arbejdsgiveropgaven.
Udmåling til andre udgifter forbundet med BPA	Tilskud udbetales til borgeren/tilskudsmodtageren						

Kapitel 10

Regulering

96. Tilskud til BPA beregnes normalt én gang årligt af kommunalbestyrelsen og reguleres årligt som følge af den almindelige løn- og prisregulering, eller ved andre generelle ændringer i grundlaget for udmålingen, ændringer i anden lovgivning (ferieloven, arbejdsmiljøloven etc.), eller i det grundlag, der er anvendt som udgangspunkt for fastsættelsen af tilskuddet til løn.

97. Det er ikke hensigten, at kommunalbestyrelsen skal foretage en løbende regulering af tilskuddet, da det forudsættes, at de budgetmæssige elementer udmåles med den tilstrækkelige rummelighed.

Hvis de forøgede omkostninger bunder i en ændring af borgerens hjælpebehov, skal kommunalbestyrelsen hurtigst muligt foretage en revurdering af borgerens behov og foretage en ny beregning af tilskuddet, jf. vejledningens kapitel 4 om revurdering af hjælpebehovet.

Borgeren eller tilskudsmodtageren, når tilskuddet udbetales efter § 95, stk. 3, skal hurtigst muligt orientere kommunalbestyrelsen om ændrede forhold i ordningen, der gør det nødvendigt at regulere tilskuddet, jf. de almindelige regler i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Kapitel 11

Regnskab og tilbagebetaling

98. Der skal udarbejdes et årligt regnskab for tilskud efter §§ 5-9 for den enkelte modtager af BPA. Kommunalbestyrelsen skal på baggrund af regnskabet påse, at tilskuddet er anvendt i overensstemmelse med formålet med servicelovens §§ 95, 96 og 96 a om tilskud til BPA.

Regnskabet skal kunne sammenholdes med det budget, der er lagt for de elementer af det kontante tilskud, der udbetales på baggrund af et budget. Derudover skal der årligt udarbejdes et regnskab for udmålte og forbrugte timer. Opgørelsen over udmålte og forbrugte timer skal medvirke til at sikre, at borgeren har modtaget den udmålte hjælp til dækning af det konkrete behov.

99. Regnskabet udarbejdes normalt af arbejdsgiveren, og indsendes efter nærmere aftale til borgerens bopælskommune en gang årligt. Hvis borgeren har overført tilskuddet til en forening eller en privat virksomhed, vil disse samtidig skulle varetage opgaven med at udarbejde regnskab for ordningen.

Hvis borgeren eller en nærtstående er arbejdsgiver, og kommunalbestyrelsen varetager lønadministration af ordningen, skal regnskabet dog udarbejdes af kommunalbestyrelsen.

100. Regnskabet omfatter ikke den del af tilskuddet, der udbetales direkte til borgeren til dækning af de andre omkostninger, der er forbundet med BPA, jf. bekendtgørelsens § 10. Borgeren skal dermed ikke aflægge regnskab eller anden dokumentation for afholdte udgifter hertil, da dette beløb blandt andet skal dække de mindre og mere undefinerbare omkostninger ved at modtage hjælp i form af BPA. Der henvises til pkt. 90-91.

101. Tilskud til eventuelt uforbrugte timer skal som udgangspunkt tilbagebetales til kommunalbestyrelsen. Der henvises dog til pkt. 103-104 om opsparing af timer.

102. Tilskud, der ikke anvendes i overensstemmelse med formålet efter §§ 95, 96 og 96 a, skal tilbagebetales til kommunalbestyrelsen, jf. bekendtgørelsens § 16. Den enkelte borger kan ikke anvende midler bevilget til BPA til andre formål, ligesom det generelt gælder, at borgere, nærtstående, foreninger og virksomheder skal anvende midler bevilget til BPA i overensstemmelse med intentionerne med lovgivningen.

Opsparing af timer

103. Det vil normalt ikke være hensigtsmæssigt at opgøre og afregne uforbrugte timer mere end én gang årligt, da det vil kunne begrænse den nødvendige fleksibilitet i ordningen for borgeren. Det gælder særligt i BPA-ordninger, hvor der ikke ydes døgnhjælp til borgeren, og hvor borgeren derfor kan have behov for at disponere mere frit over hjælpertimerne. Tilsvarende gør sig gældende i de tilfælde, hvor der ydes ekstra timer til dækning af fx weekendophold uden for hjemmet.

104. Efter bekendtgørelsens § 15, stk. 2, kan borgeren derfor indgå en aftale med kommunalbestyrelsen om, at udbetalt tilskud til uforbrugte timer overføres til det efterfølgende år og anvendes efter nærmere aftale. Hensigten hermed er at sikre, at borgerne kan planlægge og opspare timer til fx ferie, kurser, familiesammenkomster, sportsaktiviteter eller lignende.

Det er dermed kun, når borgeren ikke har behov for at opspare og overføre timer, at kommunalbestyrelsen kan modregne tilskud til uforbrugte timer i førstkommende udbetaling.

Kommunalbestyrelsen skal dog ved større opsparing af timer være opmærksom på, om den tildelte hjælp er i overensstemmelse med borgerens behov. Kommunalbestyrelsen kan derfor, som et led i tilsynet med, om borgeren får den fornødne hjælp, anmode om oplysninger om den faktiske hjælp, borgeren modtager, fx i form af kopi af hjælpernes timesedler.

Afsnit VI

Ophør, dødsfald, flytning over kommunegrænse og BPA i udlandet

Kapitel 12

Ophør af borgerstyret personlig assistance

Serviceoven

§ 96 c. Hvis en borger, der modtager tilskud efter §§ 95 og 96 dør, bortfalder tilskuddet ved udgangen af den måned, hvor dødsfaldet er sket, jf. dog stk.2.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen dækker dog eventuelle udgifter til hjælpere i minimum en måned efter udgangen af den måned, hvor dødsfaldet er sket.

Stk. 3 Indenrigs- og socialministeren kan fastsætte nærmere regler om udbetaling.

105. Med servicelovens § 96 c fastsættes der nærmere regler om ophør af BPA i tilfælde af dødsfald. Reglerne indebærer, at kommunalbestyrelsen dækker udgifter til hjælpere i minimum en måned efter udgangen af den måned, hvor dødsfaldet er sket. Herved sikres både hjælpere, nærtstående, foreninger eller virksomheder klare regler for, hvornår udbetalingen af tilskud ophører i forbindelse med dødsfald.

106. Kommunalbestyrelsen bør sikre et rimeligt varsel, hvis der træffes afgørelse om frakendelse af BPA-ordning til en borger. Dette er for at sikre, at borgeren har mulighed for at afvikle ordningen, og herunder opsige aftaler med den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed eller selv at opsige hjælperne.

I nogle situationer, vil det dog være nødvendigt, at ordningen standses øjeblikkeligt, fx hvis hensynet til borgeren nødvendiggør dette. I denne situation bør kommunalbestyrelsen dække eventuelle udgifter til hjælpere mv. i opsigelsesperioden. Det bør i den forbindelse fastsættes nærmere rammer herfor i aftalerne mellem henholdsvis borger og forening eller virksomhed og kommune og forening, virksomhed eller nærtstående om varsling i forbindelse med ophør af BPA som følge af eksempelvis flytning til plejebolig eller ved ophør af andre grunde.

Hvis flytning eller ophør sker hurtigere end opsigelsesvarslerne i aftalerne har taget højde for, eksempelvis som følge af hurtig forværring af borgerens helbredstilstand, der medfører, at borgeren ikke længere kan varetage den daglige ledelse mv. af hjælpere med den fornødne hjælp, vil kommunalbestyrelsen normalt dække de udgifter, der er forbundet med afviklingen af ordningen.

107. Ved ophør tilbagebetales evt. uforbrugte midler til kommunalbestyrelsen, jf. bekendtgørelsens § 16.

108. Hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at en BPA-ordning skal ophøre, skal kommunen inddrage borgeren i denne afgørelse, da borgeren har indrettet sin tilværelse i forhold til sin BPA-ordning. Der henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse R-4-07. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på, om der ved ophør af en BPA-ordning skal udarbejdes en handleplan for den fremtidige indsats. Der henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse C-12-05.

109. Hjælp efter §§ 95 og 96 er en kommunal opgave, og i tilfælde, hvor borgeren ikke modtager den nødvendige hjælp, vil ansvaret for levering af hjælpen påhvile kommunalbestyrelsen.

Kapitel 13

Flytning over kommunegrænse

Service-loven

§ 96 b. Flytter en person fra en kommune, der udbetaler tilskud efter §§ 95 eller 96, skal den hidtidige opholdskommune, uanset reglerne i § 9 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, fortsætte udbetalingen af tilskud, indtil den nye opholdskommune har truffet afgørelse om tilskud efter §§ 95 eller 96.

Stk. 2. Har en kommune udbetalt tilskud efter stk. 1, har kommunen krav på refusion herfor fra den nye opholdskommune. Refusionskravet omfatter tilskud, som den hidtidige opholdskommune har betalt efter borgerens flytning fra den tidligere opholdskommune og frem til datoen for den nye opholdskommunes afgørelse.

110. Med servicelovens § 96 b, fastsættes der særlige regler for udbetaling af tilskud til BPA efter servicelovens §§ 95 eller 96, når borgeren flytter over en kommunegrænse.

I denne situation skal den hidtidige opholdskommune fortsætte udbetalingen af det kontante tilskud efter §§ 95 eller 96, indtil den nye opholdskommune har truffet en afgørelse i forhold til borgeren.

Hensigten med bestemmelsen er at sikre, at også borgere, der modtager hjælp i form af BPA, reelt har mulighed for at flytte over kommunegrænser, fx i forbindelse med jobskifte, og at sikre det nødvendige økonomiske grundlag for aflønning af hjælperne, indtil den nye opholdskommune har truffet en ny afgørelse.

111. Den hidtidige opholdskommune har krav på refusion i perioden fra borgerens flytning og frem til datoen for den nye opholdskommunes afgørelse i forhold til borgeren.

Kapitel 14

Borgerstyret personlig assistance i udlandet

112. Kontante tilskud efter servicelovens §§ 95 og 96 kan, i det omfang personen er omfattet af forordning (EØF) 1408/71, medtages inden for forordningens område. Det gælder fx arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, studerende mv.

113. BPA efter servicelovens § 96 er desuden omfattet af bekendtgørelse nr. 1128 af 13. november 2006 om ydelser efter lov om social service under midlertidige ophold i udlandet, og tilskuddet til BPA kan derfor medtages også uden for det område, der er omfattet af forordning (EØF) 1408/71, i det omfang bekendtgørelsen giver mulighed herfor.

Kommunalbestyrelsen skal efter udlandsbekendtgørelsen foretage en konkret og individuel vurdering af formålet med opholdet. Det gælder fx, hvis opholdet er begrundet i arbejdsforhold, udviklingsarbejde (C-55-05), behandling, samkvem med børn eller andre særlige forhold.

Kortvarige ferieophold

114. Efter udlandsbekendtgørelsens § 4 kan der ved kortvarige ferieophold i udlandet i særlige tilfælde efter en konkret vurdering ydes tilskud til dækning af ekstra omkostninger, der er forbundet med opholdet.

Det gælder fx, at der efter en konkret vurdering kan ydes ekstra hjælpertimer, ud fra en vurdering af, om særlige forhold, herunder begrænset adgang til arbejdsredskaber på feriestedet, kan medføre, at personlig og praktisk hjælp tager længere tid end normalt. I særlige tilfælde kan det også være nødvendigt at yde tilskud til to hjælpere samtidig under ferieophold, fx til at løfte borgeren.

Ankestyrelsen har i principafgørelser C-16-00 og C-17-06 fastlagt en praksis for kortvarige ferieophold. Ankestyrelsen har desuden fastslået i C-41-00, at der ikke kan ydes dækning af opholds- og rejseudgifter for den faste hjælper. Kun hvor det er afgørende for ferieopholdet at medbringe en ekstra hjælper, kan der dækkes rejse og ophold for denne ekstra hjælper.

Afsnit VII

Forholdet til andre bestemmelser i serviceloven og anden lovgivning

Kapitel 15

Forholdet til andre bestemmelser i serviceloven

Praktisk og personlig hjælp - servicelovens § 83

115. Efter servicelovens § 83 skal kommunalbestyrelsen tilbyde personlig og praktisk hjælp. Hjælp efter servicelovens § 83 gives til personer, som på grund af midlertidig eller varigt nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne har behov for personlig og praktisk hjælp.

Når kommunalbestyrelsen udmåler hjælp i form af et kontant tilskud til BPA, vil det normalt være udgangspunktet, at tilskuddet dækker behovet for personlig og praktisk hjælp i hjemmet. Der er dog ikke noget til hinder for, at en del af hjælpen ydes som naturalhjælp af kommunen eller en af kommunalbestyrelsen godkendt privat leverandør, i det omfang borgeren ønsker denne løsning, jf. Ankestyrelsens Principafgørelse C-13-07.

Hvis en del af hjælpebehovet dækkes i form af naturalhjælp (i form af hjemmehjælp leveret af kommunen eller en privat leverandør), skal kommunalbestyrelsen tage højde herfor i udmålingen af hjælpen efter §§ 95 eller 96 til borgeren.

Serviceovens § 83 er nærmere beskrevet i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (vejledning nr. 94. af 5. december 2006).

Afløsning og aflastning - serviceovens § 84

116. Efter serviceovens § 84 skal kommunalbestyrelsen tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Efter samme bestemmelse kan kommunalbestyrelsen tilbyde midlertidigt ophold til personer, der i en periode har et særligt behov for omsorg og pleje.

Hjælp i form af et kontant tilskud til ansættelse af hjælpere udelukker ikke, at der efter en konkret vurdering kan ydes hjælp efter serviceovens § 84, hvis der er et ønske herom. Kommunalbestyrelsen skal dog eventuelt fradrage i et bevilget tilskud. Der henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse C-21-06. Hjælp i form af et kontant tilskud vil desuden efter en konkret vurdering kunne medtages i forbindelse med et aflastningsophold, jf. Ankestyrelsens Principafgørelse C-54-01.

Serviceovens § 84 er nærmere beskrevet i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (vejledning nr. 94. af 5. december 2006) med senere ændringer.

Socialpædagogisk bistand mv. -serviceovens § 85

117. Kommunalbestyrelsen skal efter serviceovens § 85 tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller fysisk funktionsevne.

Hjælp efter § 85 kan ikke ydes i form af et kontant tilskud til hjælp, som borgeren selv ansætter.

Der er ikke noget til hinder for, at personer, som modtager hjælp i form af BPA efter servicelovens §§ 95 og 96, samtidig kan modtage hjælp efter servicelovens § 85.

Servicelovens § 85 er nærmere beskrevet i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (vejledning nr. 94. af 5. december 2006) med senere ændringer.

Eget valg af hjælper – servicelovens § 94

118. En person, som er berettiget til hjælp eller støtte efter § 83, kan vælge selv at udpege en person til at udføre den personlige og praktiske hjælp. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontakt med personen om omfang og indhold af opgaverne mv.

Servicelovens § 94 kan være et alternativ til personer, som ikke har et helt så omfattende behov for hjælp, som er forudsat for personkredsen for servicelovens §§ 95, stk. 2, 95, stk. 3 eller 96. Servicelovens § 94 kan samtidig være et alternativ, når den borger, der har behov for hjælp, ikke kan varetage de opgaver, der er forbundet med at være daglig leder for hjælperne.

Anvendelsen af servicelovens § 94 er nærmere beskrevet i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (vejledning nr. 94. af 5. december 2006) med senere ændringer.

Servicebevis – servicelovens § 94b

119. Kommunalbestyrelsen kan efter § 94 b, jf. lov nr. 314 af 28. april 2009, vælge at etablere en ordning, der giver borgere, der er visiteret til hjælp eller støtte efter § 83, mulighed for at vælge et servicebevis. Servicebeviset giver borgeren adgang til, at den pågældende borger selv ansætter en person eller indgår aftale med en virksomhed om at udføre opgaverne.

Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om, hvilke ydelseskategorier der skal omfattes af ordningen.

I det omfang kommunalbestyrelsen vælger at anvende reglerne om servicebevis, kan servicelovens § 94 b være et alternativ til reglerne om BPA, når borgeren ikke har et helt så omfattende behov for hjælp, som er forudsat efter §§ 95, stk. 2, 95, stk. 3 eller 96.

Reglerne om servicelovens § 94 b er nærmere beskrevet i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (vejledning nr. 94. af 5. december 2006) med senere ændringer.

Ledsageordning - servicelovens § 97

120. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde 15 timers ledsagelse om måneden til personer under 67 år, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Hvis borgeren er visiteret til ledsagelse ved det fyldte 67. år, bevares retten til ledsagelse også efter det 67. år.

Ledsagelse kan ydes i form af et kontant tilskud til en ledsager, som den pågældende selv antager.

Ledsagelse kan ydes til borgere, der modtager tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95. Borgere, der modtager BPA efter servicelovens § 96, forudsættes at få hele behovet for ledsagelse udmålt efter denne bestemmelse.

Reglerne om servicelovens § 97 om ledsagelse er nærmere beskrevet i bekendtgørelse om ledsagelse samt i Vejledning om særlig støtte til voksne (vejledning nr. 96 af 5. december 2006).

Servicelovens § 100

121. Kommunalbestyrelsen skal yde dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer mellem 18 og 65 år, med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har opsat udbetalingen af folkepension efter § 15 a i lov om social pension.

Personer, der modtager pension efter § 14 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension, er ikke berettiget til merudgiftsydelse, med mindre de samtidig er bevilget en BPA-ordning efter servicelovens § 96.

Det er en betingelse, at merudgiften er en følge af den nedsatte funktionsevne, og at merudgiften ikke kan dækkes efter andre bestemmelser i serviceloven eller efter anden lovgivning.

Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, at udgifter til håndsrækninger til fx havearbejde, malerarbejde og andre større vedligeholdelsesarbejder ikke er omfattet af reglerne om udmåling af tilskud efter servicelovens § 96. I det omfang, borgeren er omfattet af personkredsen for reglerne om merudgiftsydelse, vil udgiften hertil derfor efter en konkret vurdering kunne ydes efter servicelovens § 100. Der kan henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse C-9-07.

I forhold til reglerne om dækning af borgerens andre omkostninger, der følger af at have hjælpere i og udenfor hjemmet, jf. bekendtgørelsens § 10, skal kommunalbestyrelsen være opmærksom på forholdet til merudgiftsreglerne. Efter bekendtgørelsens § 10 dækkes de direkte og

indirekte omkostninger, der følger af at have hjælpere i hjemmet. Det kan fx omfatte ekstraudgifter til el, vand og varme til hjælperne, ekstra entré- eller befordringsudgifter, udgifter til annoncering mv.

Bekendtgørelsens § 10 omfatter dog ikke udgifter til flytning mv., der er en følge af funktionsnedsættelse, og herunder ekstraudgifter til husleje, lån mv. ved flytning som følge af funktionsnedsættelsen. Disse udgifter forudsættes som hidtil dækket efter servicelovens § 100, for borgere omfattet af personkredsen for denne ydelse.

Udgifter til lovpligtige og andre nødvendige forsikringer af hjælperne dækkes efter bekendtgørelsens § 6.

Reglerne om servicelovens § 100 om merudgifter er nærmere beskrevet i bekendtgørelse om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse samt i Vejledning om særlig støtte til voksne (vejledning nr. 96 af 5. december 2006) med senere ændringer.

Pasning af nærtstående - servicelovens § 118

122. Kommunalbestyrelsen kan ansætte en person til pasning i hjemmet af en nærtstående med betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse og herunder uhelbredelig lidelse. Der er knyttet en række betingelser til ordningen.

Den eller de personer, der skal udføre pleje og pasningsopgaverne, ansættes af kommunen.

Reglerne om pasning af nærtstående kan være et alternativ til reglerne om BPA efter servicelovens §§ 95 og 96, fx når det ikke er afklaret, om der vil være et varigt hjælpebehov, eller når en pårørende ønsker at afklare, om han eller hun har lyst til at påtage sig pasningsopgaven på længere sigt.

Servicelovens § 118 er nærmere beskrevet i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (vejledning nr. 94. af 5. december 2006) med senere ændringer.

Handleplaner – serviceloven § 141

123. Kommunalbestyrelsen skal som led i indsatsen til personer under 65 år med betydelig nedsat fysiske eller fysisk funktionsevne eller med alvorlige sociale problemer m.fl. tilbyde at udarbejde en handleplan for indsatsen. Ved vurderingen skal der tages hensyn til borgerens ønske om en handleplan samt karakteren og omfanget af indsatsen.

Formålet med handleplanen er at tydeliggøre målet med indsatsen, at sikre en sammenhængende og helhedsorienteret indsats og at tydeliggøre forpligtelsen for alle involverede personer, instanser og forvaltningsgrene.

Samtidig bidrager udarbejdelse af en handlingsplan til at styrke borgerens indflydelse.

I forbindelse med standsning af en BPA-ordning der udarbejdes en handleplan, der beskriver formålet med den fremtidige indsats jf. Ankestyrelsens Principafgørelse C-12-05 og C-29-06. Udarbejdelsen af en handleplan kan i det konkrete tilfælde være garantiforskrift for borgeren, jf. Ankestyrelsens Principafgørelse C-12-05. En manglende handleplan kan medføre, at kommunens afgørelse må anses for ugyldig, jf. Ankestyrelsens Principafgørelse C-29-06.

Udarbejdelse af en handlingsplan kan i særlig grad være relevant at tilbyde borgere, der modtager hjælp efter § 95 i sammenhæng med andre ydelser i serviceloven, eller ved ophør af en BPA-ordning, hvor der herved kan sikres, at der tages hånd om borgerens behov for hjælp.

Reglerne om handleplaner i servicelovens § 141 er nærmere beskrevet i Vejledning om formål og andre generelle bestemmelser i serviceloven (vejledning nr. 93. af 5. december 2006).

Afsnit VIII **Forholdet til anden lovgivning**

Beskæftigelsesministeriets lovgivning

Kapitel 16 *Arbejds miljøloven*

124. Efter arbejdsmiljøloven har arbejdsgiveren pligt til at sørge for, at arbejdsmiljøet er sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt. Denne pligt gælder også, når arbejdet udføres i private hjem.

125. Det skal bemærkes, at hvis borgeren selv er arbejdsgiver for sine hjælpere, kan der være forskellige regler på arbejdsmiljøområdet.

Det gælder i de tilfælde, hvor der er tale om arbejde, der normalt udføres i arbejdsgiverens private husholdning, fx rengøring og madlavning. Dette arbejde er omfattet af arbejdsmiljølovens udvidede område, jf. arbejdsmiljølovens § 2, stk. 3. Det vil sige, at arbejdsmiljølovens bestemmelser vedrørende arbejdets udførelse, tekniske hjælpemidler mv. gælder for dette arbejde.

Hvor arbejdet er af mere medicinsk eller professionelt plejende karakter, herunder injektionsgivning og overvågning, er der ikke tale om arbejde, der normalt udføres i arbejdsgivers private husholdning.

I disse tilfælde vil arbejdet være omfattet af hele arbejdsmiljøloven, herunder fx også pligten for arbejdsgiveren til at udarbejde APV, reglerne om fx arbejdstid og arbejdsstedets indretning.

Hvis tilskuddet er overført til en forening eller virksomhed, er disse som arbejdsgivere ansvarlige for overholdelse af hele loven, det vil sige fx også reglerne om arbejdstid, arbejdsstedets indretning, arbejdspladsvurdering og sikkerhedsorganisation. Hvis den handicappede som arbejdsleder derimod tilrettelægger hjælpernes arbejde og har den reelle indflydelse på hjælpernes arbejdsmiljøforhold, herunder udøver instruktionsbeføjelsen, så kan arbejdsgiveransvaret efter arbejdsmiljøloven efter en konkret vurdering fortsat påhvile den handicappede, uanset om tilskuddet er overført til en forening eller virksomhed.

126. Det er efter lov om arbejdsmiljø arbejdsgiveren, der skal vurdere, om forholdene i det enkelte tilfælde er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige. Ændringer skal ses i sammenhæng med borgerens situation og behov, og der kan evt. være behov for at inddrage særlige fagpersoner. Hvis det ikke er muligt eller rimeligt at gøre indretningen af arbejdsstedet forsvarlig, skal arbejdsgiveren træffe andre forholdsregler, så arbejdet kan udføres på forsvarlig måde. Spørgsmål må løses i hvert enkelt tilfælde ud fra en konkret afvejning af de hensyn, der ligger bag lovgivningen på disse to områder.

127. Når en person skal løftes, flyttes og plejes skal dette foregå på en for hjælperen forsvarlig måde. Arbejdet skal kunne udføres på en måde, så der kan arbejdes i hensigtsmæssige arbejdsstillinger, og uden at der foretages tunge løft eller anden manuel håndtering, der indebærer risiko for helbredsskade.

En del fysiske arbejdsmiljøproblemer kan afhjælpes ved, at boligen indrettes hensigtsmæssigt, fx således at det bliver muligt at anvende tekniske hjælpemidler.

Vurdering af, hvornår der skal bruges tekniske hjælpemidler, kan foretages ud fra Arbejdstilsynets At-vejledninger D.3.3. Forflytning, løft og anden manuel håndtering af personer og D.3.1. Løft, træk og skub. Der henvises også til pkt. 127 om arbejdsredskaber.

Der kan i nogle situationer også være behov for at ændre tilrettelæggelsen af arbejdet eventuelt således, at der er to personer til at udføre arbejdet.

Særligt i forhold til arbejdstidsregler for servicelovens § 95, stk. 3

128. Efter servicelovens § 95, stk. 3, i det omfang den nærtstående selv varetager plejeopgaverne, vil denne person ikke være omfattet af EU reglerne om maksimal arbejdstid (arbejdstidsdirektivet), idet han eller hun ikke er arbejdstager efter Beskæftigelsesministeriets definition.

Kapitel 17

Andre forhold vedrørende arbejdsmiljø

Arbejdsredskaber

129. For at understøtte, at BPA sker i overensstemmelse med fx arbejdsmiljøreglerne, kan det være hensigtsmæssigt eller nødvendigt, at hjælperne anvender arbejdsredskaber i forbindelse med arbejdet.

Det er vigtigt, at der skelnes mellem personlige hjælpemidler, der er tilvejebragt af hensyn til den borger, der har brug for hjælp og arbejdsredskaber, der er tilvejebragt af hensyn til personalets arbejdsforhold. I nogle situationer vil hjælpemidler, som gør borgeren mere selvhjulpne, dog også kunne fungere som arbejdsredskaber for hjælperne. Det er derfor nødvendigt, at der ses samlet på forholdene hos borgeren.

Det vil som udgangspunkt være arbejdsgiverens ansvar at tilvejebringe de nødvendige arbejdsredskaber, der anvendes i hjemmet. Udgiften hertil skal derfor indregnes i tilskuddet til BPA, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 1.

130. Arbejdsmiljørelaterede redskaber/hjælpemidler vil ofte være møbler, lifte eller installationer, der er mere eller mindre stationære, som skal være fast til stede hos borgeren. Dette gælder også, når borgeren vælger at overføre sit tilskud til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed.

Af hensyn til borgeren kan det derfor være hensigtsmæssigt, at redskaberne ejes og installeres af en central instans, der tilbyder at udleje eller lease redskaberne til den nærtstående, forening eller virksomhed. Hermed skabes der mulighed for at begrænse de gener, modtageren vil opleve, ved at hjælpemidlerne/redskaberne skal udskiftes, hvis brugeren vælger at skifte leverandør, eller hvis borgerens tilstand ændrer sig.

Hjælpemidler

131. I modsætning til arbejdsmiljørelaterede hjælpemidler, som arbejdsgiveren har ansvaret for, vil det være de kommunale myndigheder, der har ansvaret for at fremskaffe og finansiere personlige hjælpemidler til modtagerne, jf. servicelovens § 112.

Arbejdsmiljøvurdering

132. Den enkelte arbejdsgiver kan bruge en arbejdsmiljørådgiver som konsulent til at løse evt. arbejdsmiljøproblemer. Se www.arbejdstilsynet.dk for en liste over godkendte arbejdsmiljørådgivere.

Arbejdspladsvurdering (APV)

133. En arbejdsgiver har efter arbejdsmiljøloven pligt til at udarbejde en APV, med mindre der er tale om arbejde i arbejdsgivers private husholdning, jf. arbejdsmiljølovens § 2, stk. x, nr. 1.). Det betyder, at arbejdsgiveren skal sørge for, at der udarbejdes en skriftlig APV af sikkerheds- og sundhedsforholdene på arbejdspladsen under hensyntagen til arbejdets art, de arbejdsmetoder og arbejdsprocesser, der anvendes. Arbejdspladsvurderingen skal være skriftlig, men metoderne til kortlægningen er frie.

Arbejdspladsvurderingen skal være tilgængelig for alle i arbejdsområdet. Medarbejderne og/eller sikkerhedsorganisationen skal medvirke. Det skal angives, hvem der har ansvaret for opfølgningen.

134. Der skal udarbejdes en arbejdspladsvurdering mindst hvert 3. år samt, hvis der sker ændringer i arbejdet, arbejdsmetoderne og arbejdsprocesserne, og ændringerne kan have betydning for arbejdsmiljøet.

Branchearbejdsmiljøråd

135. Branchearbejdsmiljørådet (BAR Social og Sundhed (SOSU)) har erstattet det tidligere branchesikkerhedsråd for social- og sundhedsvæsenet (BSR 11).

BAR Social og Sundhed er oprettet efter lov om arbejdsmiljø for at medvirke til at løse sikkerheds- og sundhedsspørgsmål inden for social- og sundhedsområdet. Rådet giver oplysninger og vejledning om de regler og bestemmelser, der gælder på dette område.

Kapitel 18

Forhold til pensionslovgivning

Reglerne om bistands-plejetillæg

136. Efter § 16 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension mv. kan der ydes bistands- eller plejetillæg. Reglerne omfatter personer, der er tilkendt førtidspension efter de før 1. januar 2003 gældende regler.

For at tilkende bistands- eller plejetillæg skal der foreligge et behov for personlig bistand af andre eller et behov for vedvarende pleje eller tilsyn. Tillægget skal dække udgifter, som normalt er forbundet med den fornødne personlige bistand. Der kræves ikke dokumentation for, at der foreligger udgifter.

Vedvarende bistands- og plejebehov hos personer, som er tilkendt førtidspension, skal som udgangspunkt dækkes efter pensionsloven. Kontante ydelser til dækning af plejebehov efter serviceloven er subsidiære i forhold til ydelser efter pensionsloven.

Bistandstillæg

137. Bistandstillæg kan tilkendes, når invaliditeten bevirker, at ansøgeren stadig må have personlig bistand af andre, eller når invaliditeten består i blindhed eller stærkt svagsynethed. Det behov, som bistandstillægget er beregnet til at dække, er bistand til personlige fornødenheder, som fx hjælp til personlig hygiejne, bistand i forbindelse med måltider, af- og påklædning og toiletbesøg.

Plejetillæg

138. Plejetillæg kan tilkendes, når invaliditeten bevirker, at ansøgeren må have vedvarende pleje eller tilsyn, som nødvendiggør andres stadige nærværelse.

Forholdet mellem udmåling til BPA og bistands- og plejetillæg

139. Da BPA-ordningen også kan gives til modtagere af førtidspension, må det ved fastsættelse af hjælpen i hvert enkelt tilfælde vurderes, i hvilket omfang et tilkendt bistands- eller plejetillæg skal indgå ved udmåling af hjælpen.

Hvis hjælpen udmåles, så den dækker alle pleje-, ledsage- (§ 96) og overvågningsbehov, er udgangspunktet, at hele bistands- eller plejetillægget skal anvendes til betaling af en del af den nødvendige hjælp i form af BPA, eller at pleje- eller bistandstillægget skal frakendes.

I andre tilfælde vil kun en del af bistands- eller plejetillægget skulle fradrages i beløbet til BPA-ordningen. Størrelsen af fradraget skal altid beregnes ud fra en konkret vurdering, og afhænger af, hvilke behov den pågældende forudsættes at skulle dække med plejetillægget uden for BPA-ordningen. I enkelte tilfælde skal der ikke ske reduktion på grund af pleje- eller bistandstillægget. Det kan fx være tilfældet, hvis der er behov for at dække mange vanskeligt definerbare småfunktioner ved siden af BPA-ordningen. Der kan henvises til Ankestyrelsens Principafgørelser C-44-01, P-28-03 og P-21-05.

Reglerne om bistands- og plejetillæg er nærmere beskrevet i Vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension mv. (vejledning nr. 54 af 31. august 2007).

Kapitel 20

Anden lovgivning under Beskæftigelsesministeriet

Personlig assistance

140. Personer, som har arbejde, kan, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt, have BPA-ordning til at dække pleje-, overvågnings- og ledsagebehovet også i arbejdstiden under forudsætning af, at hjælperne kun dækker de nævnte funktioner. Der kan efter § 96 ikke ydes hjælp til at varetage arbejdsfunktioner.

141. Efter Beskæftigelsesministeriets lov om personlig assistance til handicappede i erhverv kan der ydes personlig assistance til at bistå personer med nedsat funktionsevne med de praktiske arbejdsfunktioner, som følger af beskæftigelsen, og som vedkommende på grund af den nedsatte funktionsevne ikke selv kan udføre.

Det er også muligt efter disse regler at få tilskud til personlig assistance under efteruddannelse forud for påbegyndelse af et konkret ansættelsesforhold. Vejledning fås hos den stedlige arbejdsformidling.

Der er ikke noget til hinder for, at udgifterne deles, i de tilfælde, hvor behovet for personlig hjælp efter servicelovens § 96 og behovet for personlig assistance ved udførelsen af praktiske arbejdsfunktioner efter Beskæftigelsesministeriet regler overlapper hinanden, og hjælpen man ydes af én person.

Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet

142. Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på reglerne i lov om forskelsbehandling på arbejdsmarkedet i forbindelse med vejledning af borgeren, fx i forbindelse med igangsættelse af nye BPA-ordninger.

Da ansættelsesforholdet for hjælpere i BPA-ordninger adskiller sig væsentligt fra gængse ansættelser på grund af opgavernes art, er der med afgørelse nr. 92 af 13. oktober 2005 givet dispensation til, at borgere, der modtager hjælp efter servicelovens § 96, har ret til at lægge vægt på ansøgerens alder, således at personen kan søge efter hjælpere, der aldersmæssigt svarer til vedkommende selv. Der henvises til bilag xx.

Boligstøttere reglerne

143. Arealgrænsen efter § 12, stk. 2 (65 m² bruttoetageareal), forøges med 10 m² bruttoetageareal, såfremt nogen af husstandsmedlemmerne er stærkt bevægelseshæmmede, og boligen er egnet herfor. For hver af de øvrige personer i husstanden medregnes m²-udgiften for 20 m² på samme måde som for husstande uden stærkt bevægelseshæmmede personer.

Det er ikke en betingelse for at forøge arealgrænsen, at boligen er specielt indrettet med henblik på bevægelseshæmmede, blot den er egnet. Der stilles heller ikke krav om, at boligudgiften skal være specielt høj, for at bestemmelsen kan bringes i anvendelse. Der kan ikke gives en udtømmende

opregning af, hvilke indretningsmæssige foranstaltninger, der skal være til stede, for at de særlige regler om bevægelseshæmmede finder anvendelse. Afgørelsen heraf må bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Ved bedømmelsen af, om en person kan anses for at være bevægelseshæmmet i lovens forstand, skal der typisk lægges vægt på, om den pågældende har et handicap af motorisk art, som medfører, at den pågældende kun vanskeligt kan bevæge sig uden hjælpemidler som kørestol eller lignende og derfor kan have behov for en større bolig. En person, der kan bevæge sig uden hjælpemidler, som fx. en blind, vil således typisk ikke have behov for en sådan særlig indretning af boligen. Som et eksempel på et hjælpemiddel, der på linie med kørestol kan berettigede til en forøget boligstøtte efter reglerne for stærkt bevægelseshæmmede, kan nævnes personløft/lift til brug i fx. badeværelset. En person, der alene benytter rollator som hjælpemiddel, vil som udgangspunkt ikke kunne betragtes som stærkt bevægelseshæmmet.

Afgørelsen af, om en person kan betragtes som stærkt bevægelseshæmmet efter boligstøtteleven må imidlertid bero på en konkret, individuel vurdering i det enkelte tilfælde, hvor ikke alene den faktiske brug af et hjælpemiddel er afgørende, men hvor der lægges vægt på en helhedsvurdering af ansøgerens fysiske tilstand og behov for hjælpemidler til at komme omkring i boligen.

Boligstøtte til modtagere af døgnhjælp efter § 96 i lov om social service

144. Er et husstandsmedlem tilkendt døgnhjælp efter § 96 i lov om social service, forøges det medregnede bruttoetageareal fra 1. januar 2000 med 10 m².

For svært bevægelseshæmmede, der har fået bevilliget døgnhjælp, vil arealgrænsen herefter udgøre 85 m². For modtagere af døgnhjælp, der ikke er svært bevægelseshæmmede, udgør arealgrænsen 75 m².

Ved vurderingen af, om en tilbudt hjælp er døgnhjælp, kan der henvises til pkt. 28 om udmåling af hjælpen. Det fremgår heraf, at døgnhjælp kan omfatte flere eller færre timer end 24 timer pr. døgn.

Det følger af vejledningens pkt. 34, at der ikke er noget til hinder for, at den pågældende får udmålt et mindre antal timer, hvis han/hun ønsker det. Det kan fx være på grund af et ønske om at være alene nogle timer, eller fordi en pårørende fx kan og vil påtage sig hjælpefunktionerne i nogle timer.

Om modtagere af døgnhjælp kan frasige sig hjælp i et større antal timer af døgnnet og alligevel være at betragte som døgnhjælpsmodtagere, vil bero på en konkret vurdering af den enkelte handicappedes behov, og om det er en forudsætning, at hjælperen skal kunne overnatte eller opholde sig i boligen om natten.

Kapitel 20

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Ventilatørbistand

145. I næsten alle situationer vil man allerede i forvejen modtage hjælp, når borgeren bliver respiratorbruger. Oftest efter i form af hjælp efter servicelovens §§ 83, 95 eller 96 eller for personer under 18 år efter § 41.

Når der er tale om mennesker med en respirationsinsufficiens, som på grund af særligt apparatur har behov for overvågning, ydes denne som ventilatørbistand, betalt af sygehusvæsenet, jf. Cirkulære om afgrænsning af behandlingsredskaber, hvortil udgiften afholdes af sygehusvæsenet.

I de tilfælde, hvor borgeren i forvejen modtager hjælp 24 timer i døgnet, vil det ikke give anledning til ændringer, at borgeren bliver respiratorbruger. I de tilfælde, hvor borgeren i forvejen modtager hjælp i mindre end 24 timer i døgnet, vil der typisk ske en forøgelse af hjælpen til 24 timer i døgnet.

Sundhedsministeriet (nu Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse) har, efter aftale med Socialministeriet (nu Indenrigs- og Socialministeriet), i skrivelse af 14. januar 1993 og 14. juni 1996 præciseret, at i de tilfælde, hvor hjælpetimerne overlapper hinanden, således at der er behov for begge former for hjælp samtidigt, og hjælpen kan ydes af en person, kan kommune og region indgå aftale om at dele udgifterne til disse overlappende timer således, at sygehusvæsenet og den pågældende kommunalbestyrelse afholder hver 50 % af udgifterne. De nærmere retningslinier fremgår af skrivelserne, jf. bilag x og x til denne vejledning.

146. Uanset om kommunalbestyrelsen og regionen har indgået aftale om deling af udgifter til overlappende timer, vil det være kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for, at borgeren får den nødvendige hjælp efter serviceloven, ligesom regionen fortsat bevarer ansvaret for ventilatøropgaverne.

Kapitel 22

Undervisningsministeriet

Assistance i forbindelse med videregående uddannelser/SPS

147.

Relevante adresser og links:

DUKH

Servicestyrelsen – herunder VFB

KL

Ankestyrelsen

Branchemiljøarbejdsrådet for Social og Sundhed, www.bar-sosu.dk

ATP/barsel.dk

Oversigt over anden lovgivning

- Lov om arbejdsmiljø, AT-meddelelser mv.) (underpunkter, andre love, fx med regler om arbejdsskadeforsikring el andet)
- Lov om ansættelsesbeviser
- Ferieloven
- Lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP)
- Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet
- Lov om barselsudligning på det private arbejdsmarked
- Sundhedsloven
- Cirkulære om afgrænsning af behandlingsredskaber, hvortil udgiften afholdes af sygehusvæsenet
- Love og bekendtgørelser om specialpædagogisk støtte i forbindelse med videregående uddannelser

Bilag til vejledningen:

Bekendtgørelse om udmåling af tilskud (Bekg. Nr. 567 af 19. juni 2009)

Bekendtgørelse om ydelser efter lov om social service under midlertidige ophold i udlandet (Bekg. Nr. 1128 af 13/11/2006)

Afgørelse nr. 92 om dispensation fra forskelsbehandlingsloven ved ansættelse af handicaphjælpere (Socialministeriets afgørelse af 13. oktober 2005)

Skrivelser om deling af udgifter fra 1993 og 1996 (Socialministeriet og Sundhedsministeriets fælles skrivelser)